

Tidningen

Hemvärnet

Nationella Skyddsstyrkorna

NUMMER 1 FEBRUARI 2008

**Staberna ska spela
i samma tonart**

**FÖRSVARSFORSKARE:
Miljarder bortkastade
på slagord**

**Blandade reaktioner
på reduceringarna**

**HvSS spanar på
Östergötlands insatskompani**

Det ska smälla direkt

FOTO: ANDERS KÄMPE

Välkommen till ett nytt hemvärnsår, ett år som redan präglats av tråkiga nyheter om besparingar i Försvarsmakten. Diskussionen kan vara skadlig eftersom den innebär att fokus flyttas från att lösa uppgifter till omfattande räkneövningar. Emellertid är hemvärnet en del av Försvarsmakten och vi måste försöka dra vårt stå till stacken när det gäller att hjälpa upp situationen.

Vi har alldeles nyss gett ut verksamhetsuppgiften. Vi ligger på en absolut miniminivå. Det är nu av största vikt att titta på den verksamhet som vi kan göra och inte på den som vi inte kan göra. Faktum är att alla hemvärnssoldater erbjuds ett övningsutbud som gör det möjligt att uppfylla kontraktet, vidare skall övningarna vara av god kvalitet. Däremot kommer ni på många platser att märka att tillfällena inte är lika många som tidigare. Se därför till att dina kamrater deltar i den verksamhet som finns.

VI FULLFÖLJER under året försöken med Hv-KFÖ (hemvärnsvecka). Försöken under 2007 blev mycket lyckade och visar att detta är rätt väg att gå. En absolut förutsättning är att kvalitén i hemvärnsveckan blir hög och bättre än i tidigare modell. Det innebär att en omfattande planering måste göras och att direkta förberedelser för övningarna i form av dukning, materiel och annat sker i god tid. Du som soldat skall uppleva att det smäller direkt när du kommer till övningsstillfället.

För våra staber testade vi förra året samlad stabstjänstövning vid ledningsträningsanläggning (LTA). Metoden är framförallt lämplig som befattningsutbildning för våra staber och kommer att utvecklas ytterligare under 2008. Hittills kan konstateras att det blir hög effektivitet och enklare att skriva scenarier.

Försvarsmakten gav strax före jul ut sin perspektivstudie. Denna studie, som är svar på ett regeringsuppdrag, behandlar Försvarsmaktens utformning fram till 2025. Studien beskriver ett hemvärn, med de väsentliga uppgifter vi genomför i dag, på 16 500 man som personalförsörjs genom avkastning från de kontrakterade och anställda soldaterna.

NÄR DET GÄLLER volymen skall enligt mitt sätt att se detta styras av uppgifterna. Uppgifter som finns i mycket stort antal. Det visar inte minst det seminarium som genomfördes i Göteborg i höstas och som avhandlade behovet av att skydda samhällskritisk infrastruktur. Detta är mycket stort även vid en liten höjning av hotnivåerna. Som Försvarsmakten nu beräknat styrs hemvärnets volym av möjligheten att personalförsörja.

Det föreslagna personalförsörjningssystemet för hemvärnsförbanden är orealistiskt. Det är inte sannolikt att soldater som vid 27 års ålder vigt sex år av sitt liv åt FM, genomfört 3–4 missioner utomlands och är i en situation då man skall bilda familj och skapa sig en yrkesbas väljer att ansluta sig till hemvärnet. Dessutom kommer denna rekryteringsreserv inte att finnas över hela landet eftersom soldaterna varit mer eller mindre bosatta i anslutning till de kommande större garnisonsorterna.

Alltså måste hemvärnet lita till en egen personalförsörjning kompletterad med de tidigare anställda soldaterna. Detta bör då ske genom en direktutbildning och lokal rekrytering av både män och kvinnor.

I PERSPEKTIVSTUDIEN har författarna faktiskt uppmärksammat detta genom en brasklapp på sidan 49: "I händelse av att överföring av soldater från stående förband till hemvärnet inte motsvarar önskade volymer bör ev brister kunna mötas med direktutbildning".

Försvarsmakten kommer inom kort att lämna sitt budgetunderlag för 2009 till regeringen. I detta underlag kommer vad jag erfar FM att inte vilja fortsätta med hemvärnets direktutbildning (korttidsutbildningen), av som jag uppfattar främst ekonomiska skäl. Detta är mycket olyckligt eftersom denna utbildning är ägnad att stärka rekryteringen i glesbygdsområdena. För vissa områden i landet kommer detta i närtid att innebära mycket stora problem. I och med att FM lämnar sitt underlag till regeringen är detta en politisk fråga.

Under Folk och Försvars rikskonferens i Sälen meddelade försvarsministern att det i höst skulle komma en inriktningsproposition gällande försvaret. Förutom Försvarsmaktens perspektivstudie finns flera andra viktiga pusselbitar till denna – Försvarsberedningens rapport i juni, pliktutredningen som leds av Anders Svärd (c), Frivilligutredningen som leds av Björn Körlof.

VI HAR SÅLEDES ett mycket viktigt år framför oss med många frågor kring försvaret och då har jag ju här inte nämnt något om vårt internationella åtagande och engagemang.

Jag uppmanar dig som är hemvärnssoldat och hemvärnsvän att aktivt ta del i debatten!

Väl mött i övningsverksamheten

ROLAND EKENBERG
Rikshemvärnschef

Hemvärnet

Nationella Skyddsstyrkorna

NUMMER 1 FEBRUARI 2008. ÅRGÅNG 68

BESÖKSADRESS

Banérgatan 62, Stockholm

POSTADRESS

Tidningen Hemvärnet
107 85 Stockholm
Tel: 08-788 75 00
Fax: 08-664 57 90

REDAKTION

**Chefredaktör
och ansvarig utgivare:**

Ulf Ivarsson
Tel: 08-788 97 38

E-post:

hvtidningen@swipnet.se

Stf ansvarig utgivare: Lars Brink

Reporter: Therese Åkerstedt (tjl)

Vik. reporter: Per Lunqe

Tel: 08-788 95 81

E-post: per.lunqe@live.se

Redaktionsassistent:

Pia-Lena Jansson
Tel: 08-788 97 15

E-post:

pia-lena.jansson@mil.se

Grafisk form och layout:

Barbro Forsberg Grafisk form
barbro.forsberg@bazaar.se

PRENUMERATION

Helår/5 nummer: 100:-
Postgiro: 456177-5
Utlandsprenumeration: 200:-

ANNONSBOKNING:

News Factory
Patric Vedin
Tel: 08-587 86 535

E-post:

patric.vedin@newsfactory.se

UTGIVNINGSPLAN

Nummer	Manusstopp	Utkommer
2	10/3	25/4
3	12/5	19/6
4	25/8	3/10
5/6	20/10	5/12

TS-kontrollerad upplaga 2007:

33 200 ex

Tryck: Color Print Sweden, 2008

För icke beställt material
ansvaras inte. Författarna till
insända artiklar förutsätts
godkänna att texter och bilder
läggs ut på tidningens hemsida.

12

20

22

24

27

6-19 NYHETER

7 Rädda direktutbildningen

Budkavlen går – förtroendevalda ska prata
med sina riksdagsmän.

8 Rådet ger motförslag

Rikshemvärnsrådet tror inte på perspektiv-
planens idé om personalförsörjning.

9 Avtalsbefattningarna avmonopoliseras

Organisationerna orkar inte med sina be-
manningsuppgifter. En rad åtgärder kommer
att vidtas.

10 Krigsspel vässar grupperna

Man behöver inte springa i terrängen för
att träna order i en skyttegrupp.

12 Global uppvärmning hotar

Försvarsberedningen lyfter upp klimat-
frågan. Ryssland är inget mildt hot.

20 FMCK drar till Skövde

Stockholmshyrer och lägre anslag tvingar
FMCK att slå ihop kansli och mc-förråd.

22 Staberna trimmas i Enköping

En stab i hemvärnet ska arbeta på ett lik-
artat sätt i hela landet. På Ledningsrege-
mentet övas detta.

24 Viggen hade räckt

Försvarsforskaren Johan Tunberger anser
att försvarsmaterielen omsätts för snabbt.

26 Idrottare vill reformera

Deltagaren i försvarets landslag Anders
Kviding säger att fysiken på en del av ut-
landssoldaterna kunde vara bättre.

27 HvSS synar allt

I utbildningskontrollerna nagelfars allt från
order till enskild soldat och utrustning.

30 Hålla handen, hålla tyst

Det behövs någon vid förbandet som kan
sprida en mjukare värdegrund. Det lärs ut
på HvSS kriskurs.

32 Kultur

33 Debatt

36 Prins Bertils gård

Hovet lånar ut både Prins Bertils namn till
HvSS nya byggnad och prins Carl Philip
som beskyddare av hemvärnsfonden.

ANNA SCARFF,
LIVGRENADJÄRSGRUPPENS
INSATSKOMPANI.
OMSLAGSFOTO:
ULF IVARSSON

TIDNINGEN HEMVÄRNET PÅ INTERNET: www.tidningnhemvarnet.se

Finland är vårt dåliga samvete

FOTO: ANDERS KÄMPE

DEN SOM TROR på ett värnpliktsbaserat territorialförsvar har inte mycket att hämta på Folk & Försvars rikskonferenser. Denna idé, som en gång var vägleddande i försvarspolitikerna är helt enkelt stendöd i Sverige. Programmet innehåller ingenting om "det nationella perspektivet" trots att detta står först på dagordningen för flera av medlemsorganisationerna i Folk & Försvar.

Dock inbjöds överbefälhavaren och amiralen Juhani Kaskaala. Han hade en del att berätta om hur man i Finland ser på frågan. För tio år sen var det finska pliktförsvaret ingen överraskning. I dag upplevs det på svensk sida som ett nostalgiskt undantag. Det är inte lätt att förstå hur två grannländer i Norden kunnat gå så skilda vägar.

ENLIGT EN NY finsk lag är försvaret av landet det entydigt viktigaste. All verksamhet, utbildning, utrustning, vapen- och ledningssystem, infrastruktur har detta som mål.

Finland deltar också i internationell krishantering, men med förband som i första hand är avsedda för att försvara det egna territoriet.

"Utomstående vill inte alltid förstå den finländska modellen. Jag för min del påstår att genom att vi koncentrerar oss på att bygga upp vårt eget försvarssystem och samtidigt utnyttjar dessa resurser även i den internationella verksamheten, klarar vi av bägge uppgifterna", sa Kaskaala.

I Finland anses det mera som en rättighet än en

skyldighet att få göra grundutbildningen. Varje år inkallas 25 000 värnpliktiga och 25 000 repsoldater. Tack vare att volymen är så stor står över 4 000 unga män och kvinnor ständigt i kö för att få delta i internationella operationer. Just nu är 700 i tjänst och 300 i beredskap hemma. Finska försvaret har visserligen halverats sedan 1990-talets början men kan fortfarande ställa upp 350 000 man. "Kort sagt den allmänna värnplikten tjänar oss väl", sammanfattade Kaskaala.

VARFÖR VALDE Finland efter kalla kriget medborgerlig plikt medan Sverige föredrog professionalisering? Knappast på grund av olika bedömningar av utvecklingen i omvärlden, eller ens läget i Ryssland. Den stora skillnaden är istället att försvarsviljan är fortsatt stark i Finland men har sjunkit till en bottennivå i Sverige. Hur kommer det sig? Jo, våra folkvalda fick nämligen alltför bråttom att utropa den eviga freden. Försvaret framstod som något onödigt och kunde börja åderlätas utan bråk i den allmänna opinionen. Därför förlorade vi både värnplikten och suveränitetsförsvaret. Ingetdera går att återställa. Det enda som politikerna nu kan göra för att rädda ansiktet är att slå vakt om hemvärdet/nationella skyddsstyrkorna. Finland är vårt dåliga samvete. Kaskaala är ofin nog att påminna om hur det borde vara.

ULF IVARSSON
Chefredaktör

NYHETER FRÅN HEMVÄRNSOMBUDSMANNEN

HEJ IGEN HEMVÄRNSKOLLEGOR!

Försvarsmakten har stora budgetsvårigheter. Även för hemvärdets del har vissa inskränkningar i verksamheten blivit oundvikliga. Dock finns under detta år goda möjligheter till bra verksamhet.

TINGET

Under november 2007 genomfördes rikshemvärnsting. Tingtet genomfördes på ett bra sätt och rikshemvärnsrådet hade förberett sina uppgifter väl. Det stora arbetet före tinget var alla de yttranden och förslag som de 73 motionerna till tinget föranledde och där rikshemvärnsrådet mycket noga

vägrade sina yttranden. Jag fick personligen med stort nöje också möta många av hemvärdets lokala och regionala företrädare i samband med tinget.

ÅRET SOM LIGGER FRAMFÖR OSS

Trots de ekonomiska svårigheterna under 2008 så ser jag fram emot den verksamhet som ni alla kommer att genomföra. Vissa försök fortsätter avseende hemvärnsvecka, försök med utvecklad ungdomsverksamhet och ungdomstävlingen vid HvSS. Detta är aktiviteter som jag har stora förväntningar på.

En del av er kommer jag också att träffa vid rikshemvärnschefens inspektioner under våren.

PERSONALFÖRSÖRJNING

Vårt stora problemområde inför framtiden är personalförsörjningen. Försvarsmakten har i sin perspektivstudie föreslagit ett nytt försvar med anställd/kontrakterad personal. Man anvisar också hur det nya personalförsörjningssystemet ska kunna avkasta till hemvärdet. Jag tror inte för ett ögonblick på att det räcker för hemvärdet. Soldater som efter cirka fem års anställning och kanske tre utlandsmissioner slutar i Försvarsmakten är knappast intresserade av att gå in i hemvärdet för att ställa upp som frivilligt ansluten. Denna personal kommer att ha fullt upp att skapa sig en kariär och att bilda familj. Hemvärdet kommer att behöva ett

direktutbildningssystem i någon form, det står utom allt tvivel.

HEMVÄRNSMERIT

Under det gångna året har en arbetsgrupp där rikshemvärnsrådet varit involverad arbetat med frågan om hur hemvärns-tjänst ska kunna vara meriterande för tjänst i utlandsstyrkan. Det ingick också i gruppens arbete att skapa förutsättning för en mer omfattande rekrytering från utlandsstyrkan till hemvärdet. Detta arbete kommer nu att drivas vidare inom HKV och förhoppningsvis ge resultat redan under 2008.

Jag hoppas att våra politiker kommer att se hemvärdets verksamhet som den i grunden

effektiva verksamhet som den verkligen är och att den förankring som hemvärdet står för över hela landets yta ger resultat i den framtida kampen om ekonomiska resurser. Utnyttja alla de möjligheter ni har att påverka i detta avseende.

*Jag tillönskar er alla
en aktiv vår*

FOTO: ANDERS KÄMPE

MATS JONSSON
08-788 85 49
070-677 03 96

E-post: mats.g.jonsson@mil.se

Där när det händer: www.tidningenhemvarnet.se

OBS! Personerna på bilden har inget i hemvärn att göra.

Reklambyrå: Anders Kämpe. Tack till Jonas Bond, Helena Onatopp, Linus & Stina, Matté, kameraassistent & terrorist och tack till 1:e assistent Q!

Utbildning genomförs trots reduceringarna

Förbandens och utbildningsgruppernas reaktioner på reduceringarna i de "slutliga uppdragsförlagen" är blandade. Ramarna dras ned med cirka en tredjedel. Som regel tror ändå grupperna att pengarna räcker till minst 1,5 gånger det övningsutbud som krävs för att soldaten ska kunna uppfylla sitt kontrakt.

■ I den omlanering som Livgardesgruppen i Stockholm gjort håller man hårt på några aktiviteter: Introkurser, en instruktörskurs grunder, gruppchefskurser, skyddsvaktsinstruktörskurs.

Chefen för I 19 meddelar att han för sina fem utbildningsgrupper tänker kraftsamla på rekrytering och introutroubildning inklusive skyddsvakt. Vidare ska insatsplutonerna vidmakthållas och avtalspersonalen få stridsutbildning.

Västernorrlandsgruppen genomför GSU hv i Härnösand och metodförsök med KFÖ-vecka.

TÄNKER FRAMÅT

Skaraborgsgruppen "vidmakthåller förmågan på nivån enskild soldat-grupp och i någon mån på pluton". De tänker framåt och vill ha en större övning 2009 för att öka dugligheten, stimulera rekryteringen och öka avtalsuppfyllnaden.

Skåne genomför ungdomsförsök. I övrigt ska 1,5, 6 och 7 hvbat "med begränsad ambition vidmakthålla förmågan att med hvgrupp i förhand inom ramen för pluton skydda objekt eller anläggning under dager ...".

Sju av åtta hvundkompanier sätts upp. Här kompani Svea som övar med Attundalands bataljon.

2–4:e bataljonerna ska inriktas på att kunna bevaka typobjekt i fredstid i två dygn.

BILLIGASTE SOLDATERNA

Chefen för luftvärnsregementet är irriterad över att trots att han

enligt rikshvavdelningen har Sveriges billigaste hvsoldater måste reducera Hallandsgruppens anslag med 30 procent från sitt eget äskande. Avtalsuppfyllnaden har ökat och därmed ersättningarna.

– Helt orealistiskt. Kvarstående medel är så små att målen inte kan nås.

Rikshemvärnsavdelningen, som numera kan omfördela inom ramen lyssnar och lägger tillbaka 800 000 kronor och ger därmed kompensation för ersättningarna.

Norra Smålandsgruppen ger ett utbud som räcker till kontrakterad tid. Men ungdomar utbildas endast på hemorten.

Uppland- och Västmanlandsgruppen får dra in på instruktörsutbildningen, skyttet och stridsskjutningarna. Högre chefer ges ingen förstegsutbildning och det blir ingen gruppchefskurs i trupputbildning.

Gotland riskerade att hamna i ett prekärt läge, men där har

Reduceringarna i korthet

Det blir ak4-SM även i år. Men deltagarna får inget stöd från grupperna utan måste hitta andra finansörer. Däremot körs den billigare aimpointtävlingen som förut.

GSU hv anordnas på två platser i stället för fyra. Försöken med Hemvärns-KFÖ dras ned från tio till fem platser. Insatsövningen i Malmö utgår. Det är ovisst om fordonsförsöken kan inledas redan i år. Antalet högvakter minskas från tolv till fem. Den planerade övningen i ledningsträningsanläggningen i Enköping för tio bataljonsstaber blir inte av. Tio av 13 centrala musikkurser ställs in, men kontrollen av kårerna fortsätter.

FAKTA

För hemvärnets övningar och ersättningar var utgångsvärdet för året 260 miljoner kronor inklusive stödet till frivilligorganisationerna. Rikshemvärnsavdelningen räknade senare fram att 193 miljoner är det minsta som behövs. Sen duggade sparpaketet tätt och lägsta nivå prutades till 176. Av detta återstår 160 i de uppdrag som nu gått ut.

central nivå lagt tillbaka 1,6 miljoner kronor för att inte rekryteringen ska hämmas och avhoppen bli för många. Annars hade det enligt chefen för Amf 1 funnits risk för långsiktiga effekter i form av urholkat förtroende för hemvärnet och försvarsmakten.

På Södertörnsgruppen och andra grupper med marint hemvärn kan man genomföra 60 procent av båtutbildningen.

Elfsborgsgruppen kan hålla utbudet på en nivå så att kontraktet kan fullgöras. Men det är oklart om pengarna räcker till nyrekrytering.

Besparingarna tvingar HvSS att ställa in och flytta 16 kurser.

– Vi prioriterar så kallade skall-kurser, det vill säga kurser som är nödvändiga för att hemvärnsmannen klara sin befattning, säger Max Magnusson vid HvSS.

FORTSÄTTER ATT UTVECKLAS

En genomläsning av verksamhetsuppgifterna ger vid handen att hemvärnet trots allt fortsätter både att öva och utvecklas. Kvalitetsmålen dras tillfälligt ned, men sju av åtta huvudkompanier sätts upp. Skaraborgsgruppen tar tag i trafikplutonen och i Umeå skriver Skyddscentrum ett utkast till taktisk målsättning för den första CBRN-plutonen. I Stockholm studeras teoretiskt hur en militärpolispluton i hemvärnet kan se ut och i Eksjö startar arbetet med en modell för en fältarbetspluton med räddning och röjning som huvuduppgift. Ungdomstävlingen lever vidare utan avbrott, men eventuella följeofficerare får stanna hemma i år.

Utvecklingsavdelningen på HvSS är inte heller sysselsatt utan tillsätter arbetsgrupper för GSU Hv, stridsteknik, CBRN och stabstjänst.

Allt förutsätter dock att regeringen låter Försvarsmakten överföra 850 miljoner kronor från materiellanslaget till förbandsverksamheten. Annars väntar nya och mycket värre avvägningar.

TEXT: ULF IVARSSON

FOTO: ANDERS KÄMPE

BUDKAVLEN GÅR:

Rädda direktutbildningen

■ Vice ordförandekonferensen den 25–26 januari 2008 kan komma att gå till historien. Som avslutning på mötet uppmanade nämligen rikshemvärnschefen med kraft sina vice ordförande att gå ut och missionera för hemvärnet bland politikerna.

Under våren ska hemvärnet på olika sätt göra sig påmint i maktens korridorer. Rikshemvärnschefen har jämnat marken med flera möten på politisk nivå. I mitten av januari träffade han försvarsministern och tidigare informerade han försvarsutskottet. Nu har vice ordförandena i hemvärnsråden fått en budkavle att söka upp sina ledamöter.

SNABB RESPONS

Uppgiften är att bjuda in politikerna till övningar där de kan få en egen upplevelse av vad hemvärnet är.

– Ni ska så fort som möjligt kontakta dem och få ut dem till förbanden så att de kan känna entusiasmen och värmen. Ni kan därigenom bekräfta den bild jag redan gett i min föredragning för utskottet.

– Politikerna vill ha information, det känns angeläget för dem, de är jätteintresserade av att komma till oss. Gör det hela på enklaste sätt. Mejla, ni får respons omgående, sa Roland Ekenberg.

VIKTIGT BUDSKAP

Även kommunpolitikerna kan med fördel få information om hemvärnet. Den målgruppen är

Startskottet för en bred information om hemvärnet har just avlossats av Roland Ekenberg.

ofta mycket tacksam mot bakgrund av de enorma insatser hemvärnet gör i samhället.

Ett särskilt viktigt budskap just nu är att om hemvärnet ska finnas kvar i hela landet räcker inte perspektivplanens modell för personalförsörjning, utan direktutbildning måste ordnas

på många platser.

Däremot anser inte rikshemvärnschefen att det finns anledning att låsa fast sig vid 60 bataljoner.

– Det antalet räknades inte fram utifrån en analys av uppgifterna.

TEXT & FOTO: ULF IVARSSON

Nja till "miljöfarlig" verksamhet på Tofta

■ Frågan om Tofta skjutfält valsar mellan instanserna. Fakta är att FM:s miljöprövningsenhet och hemvärnet fått avslag på en begäran hos länsstyrelsen på Gotland om att schakta upp en bullervall mot närliggande bostadsområde.

Grannarna vill av naturliga

skäl inte lyssna på ak 4-salvor och därför hade hemvärnet på ön för avsikt att använda schaktmassor från P 18 i vilka bly förekommer, för att bygga bullervallen. Två flugor i en smäll var idén, eftersom det annars hade varit kostsamt att få bort schaktmassorna från P18 till annat ställe med krav på sil-

ning för att isolera blyet.

Nu får dock skytte förekomma på skjutfältet trots avslaget hos länsstyrelsen eftersom en ny ansökan kommer att lämnas in. Men klockan tickar.

– Den förnyade ansökan måste lämnas snarast under våren, säger Lars-Åke Permerud, chef för Gotlandsgruppen.

Rådet ger motförslag till Perpens personalidé

Avkastningen från "yrkesförsvaret" räcker inte till hemvärnet i framtiden och därför måste direktutbildningen fortsätta.

■ Rikshemvärnsrådets verkställande utskott som diskuterade försvarets perspektivstudie på ett extra sammanträde den 10 januari tror inte att de anställda soldaterna är intresserade av hemvärnet när de efter sex års tjänstgöring och flera missioner ska etablera sig i Sverige igen.

De är då i en ålder då man bildar familj och satsar på yrke och studier. Många av dem har troligen fått nog av det militära, tror ledamöterna i VU. Dessutom är soldaterna vana vid att få bra betalt. Att då få dem att skriva på för hemvärnet med minst sagt magra villkor blir inte lätt.

Den reserv som bildas av före detta anställda eller kontrakter-

ade soldater, totalt 26 000 i "förband med lägre beredskap", är erfarenhetsmässigt inte heller tillräcklig som rekryteringsbas.

FÖRSVINNER

Genomförs perspektivstudien modell för personalförsörjningen och stoppas direktutbildningen betyder det därför att hemvärnet på sikt försvinner från hela landsändar.

Rapporten talar visserligen om att hemvärnet ska finnas i hela Sverige men betonar samtidigt att förbanden framförallt behövs i storstäderna.

Volymen, 16 500 man inklusive avtalspersonal, är inte framräknad utifrån hur många som behövs för att skydda objekt utan tycks mera vara en giss-

ning om det antal före detta anställda som kan tänkas välja hemvärnet. Författarna antar att 9 700 skulle kunna värvas ur den hemförlovade reserven, att 1 000 skriver på direkt efter fullgjord GU och att frivilligorganisationerna bidrar med resten.

– I Stockholm har vi ett par hundra skyddsobjekt, min bataljon kan bara ta hand om ett fåtal. Hur ska den ekvationen gå ihop, säger Thomas Widlund chef för Stockholms hvbataljon och ledamot av verkställande utskottet.

I FARA

Läget blir inte bättre av att direktutbildningen svävar i fara på grund av obalansen i försva-

rets ekonomi. Det blir begränsade försök 2008, men fortsättningen är osäker även om perspektivstudien håller dörren öppen.

INGEN GEMENSAM LINJE

En sista utväg för att personalförsörja hemvärnet skulle vara att blanda frivilliga soldater med pliktiga. Möjligheten har diskuterats i rikshemvärnsrådet men det finns ännu ingen gemensam linje.

Den mest kostnadseffektiva vägen för det nationella behovet av insatsförband är enligt rikshemvärnsrådets VU att hemvärnet blir självförsörjande genom att direktutbilda 1 500 soldater årligen.

ULF IVARSSON

Olja från Köpenhamn – då rycker hemvärnet ut

131 soldater var genast insatsberedda.

■ 5:e och 6:e hvbataljonerna försvarade skånska stränder mellan Landskrona och Helsingborg i en insats som var lika medial som nyttig:

– När samhället behöver hjälp efter en olycksalig tankning av olja i Köpenhamn, är det bara att ringa hemvärnet.

Budskapet hade det förtecken som snabbt ger utrymme i me-

dia: "Miljön hotas". Utrustade med grepar lyfte hemvärnsmännen svartoljig tång på stränderna.

Efter förfrågan om stöd från räddningstjänsten stod bataljonerna i beredduppgift aktuell lördag klockan 18.00 och morgonen därpå 07.30 var 131 hemvärnsmän samlade.

FOTO: HÅKAN NÄSLUND

Kungligt silver till förtjänta

■ Under 2008 får hemvärnet ännu en medalj, en kunglig förtjänstmedalj i silver. Hittills har den funnits i guld. Frågan har väckts i rikshemvärnsrådet och motivet är att det behövs fler utmärkelser att välja mellan.

Följden är också att guldmedaljen stiger i värde eftersom färre kommer att få den i fortsättningen, säger hemvärnsombudsman Mats Jonsson.

Statuterna är under arbete, men den nya silvermedaljen ska delas ut efter ansökan från hemvärnsråden till rikshemvärnsrådet.

Det har visat sig att bronsmedaljen ströts ut lite väl frikostigt. Ett område hade första året gett utmärkelsen till 30 personer, men bara två av dem var meniga soldater, alltså den tänkta huvudsakliga målgruppen för brons.

– Kvalificerad för bronsmedalj är den som verkligen presterat något eller gjort en värde-

full insats, säger Mats Jonsson.

Han tar som exempel att bataljonschefen Dan Fjällström fick bronsmedaljen för sitt snabba ingripande vid helikopterolyckan i Småland i höstas.

– Vi måste vara stringenta, annars tvingas vi införa en begränsning för antalet bronsmedaljer.

Ännu så länge bara ett prov från Sporrang. Kungliga medaljen i silver. FOTO: ULF IVARSSON

Nya grepp tas för avtalspersonalen

Den enda avtalsorganisation som fullt ut klarar sina befattningar i hemvärnet är Frivilliga motorcykelkåren. Läget pockar på förändringar.

■ FMCK når totalt för riket 102 procent och uppfyller alltså med råge rikshemvärnschefens beting till årsskiftet 2007/08. Frivilliga radioorganisationen nådde 63 procent, medan de övriga ligger på 50 procent eller därunder. I det följande kommenteras uppfyllnaden mot 2007 års krigsorganisation, som var 44 828 personer, varav 11 978 skulle levereras av avtalsorganisationerna. Jämför man tillgången med 2009 års organisation – totalt 30 000 soldater – blir utfallet mycket gynnsammare (se diagrammet).

Tittar man på siffrorna per utbildningsgrupp är bilden mera ojämn. FMCK har till exempel för många ordonnanser på en del håll och får få på andra. I Jämtland har skickliga instruktörer rekryterat mer än dubbelt så många mc-ordonnanser som behövs och flera andra grupper från norr till söder har också mer än vad som krävs.

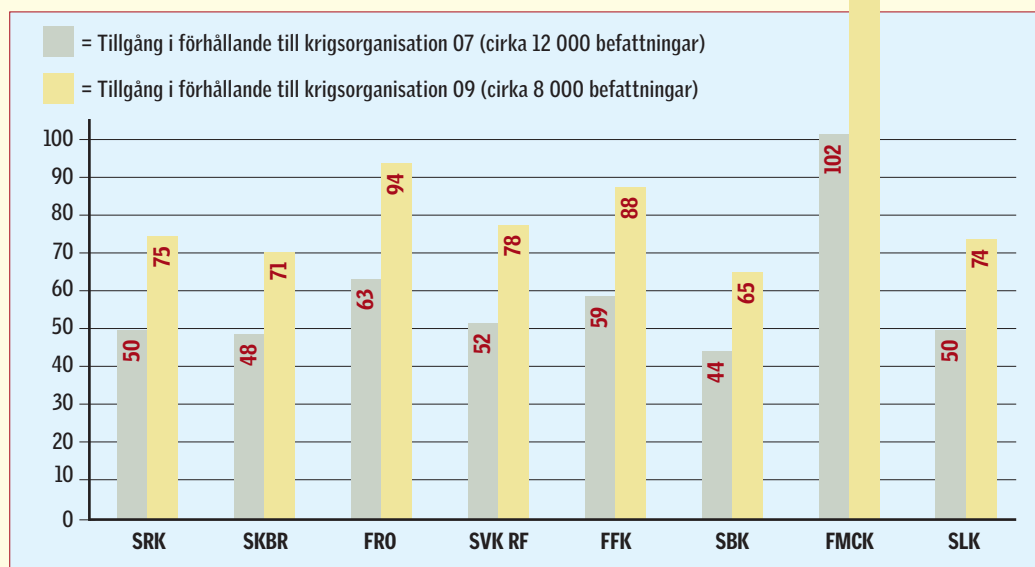
Bästa siffran för Röda korset kan Örebro- och Värmlandsgruppen visa upp, 102 procent. Störst problem med sjukvårdare har Blekingegruppen med bara 26 procent av personalen placerade.

Kvinnliga bilkåren har sin bästa aktivitet i Gävleborgsgruppen med över 100 procent men stora problem i Skåne där man bara kunnat leverera 52 av 185 förare, 28 procent.

På samma låga nivå befinner sig FRO i Sörmlandsgruppen. Rekord i Västernorrlandsgruppen (148), och fina siffror i Skaraborg, Örebro- och Värmlandsgruppen, Västerbottensgruppen och Lapplandsjägergruppen drar dock upp resultatet för FRO.

PILOTER FATTAS

Sjövärnsgruppen har utmärkta siffror i Södertörnsgruppen (124), Bohus Dalgruppen (110) och Elfsborgsgruppen (68). Lägre på Gotland, i Västernorrland

Uppfyllnad av befattningar i procent per organisation. Siffrorna blir betydligt bättre om man jämför den faktiska tillgången med en hv-storlek på 30 000.

DIAGRAM: BARBRÖ FORSBERG

och Östergötland.

Frivilliga flygkåren redovisar 59 procent med sex grupper på eller över 100 procent. I Norrbotten, Jämtland och Skåne fattas många piloter.

Ingen grupp har tillräckligt med hundekipage. Högst i tabellen är Örebro- och Värmlandsgruppen, där hundtjänsten får en extra skjuts av tävlingar. Särskilt ont om hundar är det i Lapplandsjägergruppen där uppfyllnaden är 16 procent, bara 14 ekipage mot listade 90.

Lottorna har lagt ner mycket arbete på att få igen passiva medlemmar. I Lapplandsjägergruppen (106) och Dalarna (97) har det lyckats bra, i Halland (23) och Livgardesgruppen (21) har kampanjerna inte slagit lika väl ut.

Antalet uppfyllda befattningar är en sak, hur många av dem som faktiskt deltar i övningarna en annan. Drar man bort "nollorna" minskar siffrorna över hela linjen. Inte ens FMCK klarar sig då, även om hela 73 procent gör sina kontrakt.

VI BEHÖVER DEM

Rikshemvärnschef Roland Ekenberg tänker inte kasta ut

de avtalsskrivande organisationer som har bekymmer.

– Nej, inte alls. Vi behöver deras kompetens eftersom en stor del av hemvärnets befattningar ska besättas av tjänstegrensspecialister. Men alla inser att detta pockar på behovet av systemförädling där vi kan bli mer effektiva utan att gå miste om nödvändiga kompetenser.

Roland Ekenberg vill snabba på förloppet så att personalen kommer in i sitt förband tidigare. Han anser också att det kan vara dags att hemvärnsförbanden tar hand om hela rekryteringen, även för sitt behov av avtalspersonal.

– Vi måste helt enkelt avmonopolisera hela systemet med de olika avtalsorganisationerna. Jag tror att vi i framtiden rekryterar över hela linjen och köper utbildningsutbildning i tjänstegrenarna av de organisationer som är bäst – och som har förmåga att leverera i rätt tid och till rätt kostnad.

LIGGER ILLA TILL

Statistiken kommer nu att följas upp för att identifiera de brister som finns inom de organisationer som inte klarar de uppsatta

målen. Även de geografiska skillnaderna ska undersökas. Många ligger illa till både när det gäller sin förmåga att leverera och medelåldern på personalen.

– En annan viktig åtgärd är att vi börjar jobba mer med så kallad invärdering. En yrkeskock som vill bli fältkock ska rimligen inte behöva lära sig att steka fläsk, utan behöver bara en delmängd av ny kunskap om fältkockens villkor och redskap. En sjuksköterska som vill bli hemvärnssjuksköterska ska givetvis inte utbildas i de självklara sjukvårdsmomenten, utan bara komplettera sina kunskaper med det som avviker eller tillkommer i militär sjukvård.

– Jag lutar åt att hemvärnsförbanden bör ta ansvar för rekryteringen av denna personalgrupp. Bland hemvärnets chefer uppfattar jag att det finns en samstämmighet kring detta, sa Roland Ekenberg som dryftade frågorna med ett 40-tal av bataljonscheferna på ett seminarium i januari.

– Jag räknar med att vi kommer att fatta beslut om de här åtgärderna under våren.

TEXT: ULF IVARSSON
& GÖRAN LINDQVIST

Krigsspel vässar grupperna

Mindre spring i terrängen. Om allt går i lås och pengarna räcker kan hemvärnet snart öva på bildskärmar.

■ Hemvärnets stridsskola har börjat förbereda projektet "Strisim". Förkortningen står för stridssimulering och är inte olikt de krigsspel som tonårsgrabbar håller på med i stället för att läsa läxor. Faktum är att Strisim bygger på det lika realistiska som populära "Battlefield II" som började säljas 2005.

Men här gäller det att utbilda hemvärnsgrupper på ett nytt sätt. Alla möjliga moment kan tränas: framryckning på en gata, skyddsvakt eller störningar i fred. Det hela kan bli nog så autentiskt. På Markstridsskolan, som haft en anläggning ett par år, kan man snart dessutom läsa in bilder från terrängen förbandet senare ska skjuta och öva i.

FÖRLOPPEN VARIERAS

I försök som gjordes för några år sedan på Livgardesgruppen spelade eleven ensam mot datorn. I det här fallet är alla inkopplade samtidigt och har hörlurar så att de hör vad de andra säger.

Spelledaren kan variera förloppen i det oändliga och även snabbt backa tillbaka för att drillas gruppens uppträdande under svåra situationer. Tid sparas således. Man behöver inte springa 300 meter till utgångsläget för att börja om. Var och en kan se vad som blev fel utan att man hamnar i långa diskussioner.

Spelledaren kan till exempel kolla om ordern följts eller om det var för långt mellan omgångarna under framryckningen.

– Tekniken är perfekt för muntliga stridsövningar där gruppcheferna får orderträna, säger major Magnus Norhult, chef för utvecklingsavdelningen på HvSS.

HÖGRE NIVÅ

Strisim ersätter inte vanliga övningar utan vitsen är att den ger mängdträning. Soldaterna är bättre förberedda och befinner sig på en högre nivå när de väl kommer ut i terrängen. Befälen blir skickligare på truppföring.

I en förlängning tänker sig Magnus Norhult att Strisim kan finnas tillgängligt på Försvarsmaktens server. Det skulle innebära att elever på HvSS kan förbereda sig på Strisim hemma innan de åker på kurs. Installerad i en av lektionssalarna på skolan kan Strisim även användas av eleverna på kvällstid.

Efter ett par timmar är man insatt i hur det fungerar. Tangentbordet har bara tio knappar med enkel märkning av typ "hoppa över" eller "byt vapen". Inga krångliga kortkommandon behöver läras in.

DYR SPELDATOR

Magnus Norhult hoppas kunna demonstrera Strisim under rikshemvärnschefens fältövning i maj och ha en anläggning i bruk 2009. Men Försvarsmaktens usla ekonomi kan sätta käppar i hjulet. En enda speldator kostar omkring 18 000 kronor, så det är ovisst när planerna kan förverkligas fullt ut, trots att Strisim är ett prioriterat projekt.

ULF IVARSSON

FMCK flyttar till Skövde

■ Det föreslagna samarbetet mellan Frivilliga automobilkåren, Kvinnliga bilkåren och Frivilliga motorcykelkåren blir inte av sedan FMCK backat ur. SKBR och FAK diskuterar vidare på sitt håll medan Frivilliga automobilkåren och FMCK fortsätter med gemensamma kursplatser och skolledningar. Dessutom startar de en ungdomsutbildning ihop.

För att pressa sina kostnader och utnyttja närheten till kursplatsen i Kråk och Motorskolan flyttar FMCK sitt kansli från Stockholm till Skövdeförrådet. Personal har redan sagts upp och generalsekreterartjänsten görs om till en kansli- och förrädschefsbefattning. Stödet räcker inte längre till att finansiera ett större centralt kansli med Stockholmshyror. Sedan 2002 har både organisationsbidraget och uppdragen från Försvarsmakten minskat med hälften. Det hjälper inte att FMCK är i topp när det gäller att leverera personal till hemvärnet.

– Vi har gått ner från fyra grundkurser till två och med de avgångar som alltid uppstår når vi om ett par år en punkt där vi inte kan matcha avgångarna med nya ordonnanser, säger generalsekreterare Anders Berndtsson.

I dag får FMCK bara pengar till en vinterkurs. Följden är att 80 procent av de nyrekryterade ordonnanserna inte får vinterutbildning i anslutning till sin grundutbildning.

– En ordonnans är inte fullt användbar om han eller hon inte kan köra med skidor, säger Anders Berndtsson.

Behovet av ordonnanser är de facto större än så om man ska ta hänsyn till de nya reglerna om kör- och vilotider.

– Det borde vara dubbla antalet i insatskompanier och bataljonsstaber som kan avlösa varandra annars kör man ganska snart slut på ordonnanserna.

ULF IVARSSON

Bästa skyttarna finns i Dalarna

■ Segrare i rikshemvärnschefens aimpointtävling 2007 blev Hemvärnsbataljon Norra från Dalregementsgruppen. Med sina 2465 poäng hade de en god marginal till tvåan, hvbat Folkunga från Livgrenadjärgruppen.

Gränsjägarbat/Övertorneå hvbat slutade trea för andra året i rad.

Lagen består av åtta skyttar som tävlar i tre olika moment av snabbskytte och varje utbildningsgrupp får delta med ett

lag. Förutom äran och en in-teckning i vandringspriset får skyttarna i det vinnande laget även rikshemvärnschefens sköld med lagets namn och årtal.

I Dalregementsgruppens lag ingick: Magnus Andersson, Sven Åke Frost, Gunnar Sjöden, Kennet Herrlin, Gunnar Andersson, Patrik Nilsson, Kjell Andersson och Susann Pettersson.

De får en bricka på vandringsprisets fot. Vandringspriset står på HvSS.

Av 22 utbildningsgrupper deltog elva i tävlingen. Resultatet från Kalmar- och Kronobergsgruppen faxades till rikshemvärnsavdelningen, men har inte återfunnits.

RESULTAT 2007		
Slutställning		Poäng
1. 1:a hvbat Norra	Dalregementsgruppen	2465
2. 2:a hvbat Folkunga	Livgrenadjärgruppen	2110
3. Gränsjägarbat/Övertorneå hvbat	Lapplandsjägargruppen	2010
4. Piteå Älvdals hvbat	Norrbottnegruppen	1980
5. 1:a hvbat Havde	Gotlandsgruppen	1940
6. 1:a hvbat	Blekingegruppen	1630
7. Hvbat Nord	Hallandsgruppen	1480
8. Sannaheds hvbat	Örebro-Värmlandsgruppen	1440
9. Hudiksvalls hvbat	Dellenbygden Gävleborgsgruppen	1120
10. Angermanna hvbat	Västernorrlandsgruppen	1115

Lyckade utbildningar i Falun och Östersund

Strax innan jul muckade de soldater som gått höstens GSU hemvärn i Dalarna och Östersund. Både på Dalregementsgruppen och Fältjägargruppen är man nöjd med utbildningen och hoppas på en fortsättning.

■ I Dalarna skrev 39 av 40 på kontrakt med hemvärnet. Av dem går sex till insatsplutoner i Stockholm, Gävle och Bohuslän medan resterande bildar stommen i en ny insatspluton i Dalarna. Av de soldater som gick utbildningen året innan är merparten fortfarande aktiva i hemvärnet, med undantag för några som gör utlandstjänst eller jobbar utomlands för tillfället.

– Vi är nöjda med utbildningen och ingen har slutat efter de första veckorna. Vi har haft högre tempo än vanlig värnplikt med många kvällstjänster så de är duktigare än vanliga soldater som gjort lika lång tid, säger stf plutonchef Stefan Rönnqvist på Dalregementsgruppen.

Trots att det inte blir någon fortsättning i Falun i år hoppas

han att utbildningen blir permanent i framtiden.

– Det är klart vi vill. Det vore väldigt positivt om vi får utbilda både vår och höst. Infrastrukturen har fungerat väldigt bra och det är kul att folk ser att det fortfarande finns soldater här, säger Stefan Rönnqvist.

Fredagen den 14 december var det avslutningsceremoni i det gamla exercishuset med utdelning av vpl-medaljen. Även i Östersund hade soldaterna avslutning på fredagen men till skillnad från Falun har man här utbildat både soldater och bevakningslottor. Av de 31 stycken som ryckte in återstod 28. Under slutövningen fick de bland annat ta hand om flyktingar, öva stridskjutning inom plutons ram, bevaka landshöv-

Första kullen i Falun under slutövning.

FOTO: P-G EKLÖF

dingens residens och genomgå sanering efter en klogasolycka innan allt avslutades med en gruppälttävlan.

– Vi tycker att det gått jätte-

bra och de verkar nöjda. Vi lämnade ut intresseanmälningar sista veckan. Vid uttryckningen hade vi 23 intresseanmälningar till hemvärnet, en som inte är godkänd, övriga har redan ett kontrakt. Sedan kommer vi att skicka dem till berörd utbildningsgrupp, säger plutonchefen Christer Andersson på Fältjägargruppen.

Runt en tredjedel av soldaterna kommer från Jämtland och Härjedalen, en tredjedel från Norrbotten och en tredjedel är bevakningslottor.

– Vi vill att rikshemvärnschefen fattar beslut om att permanenta GSU hemvärn, det är en bra rekryteringsgrund för områden där få gör värnplikten, säger Christer Andersson.

THERESE ÅKERSTEDT

Efterlysning:

■ För en kommande bok "Lumparminnen 1901–2010" önskas kontakt med personer som gjort värnplikt i någon av de tre vapenslagen eller har föräldrar/släktingar som vill dokumentera sina beredskapsminnen/lumparminnen i text och foto. Kontakta författaren enligt nedan.

Författare: Hanseman Calås, 070-768 21 85, hanseman.calas@bredband.net

Kronprinsessa med krut

■ Det danska hovet och kronprinsessan Mary drar sig inte för skjutbanan. Där övar hon sig inför uppgiften att försvara sitt land. Hon genomgår nu en utbildning hos danska hemvärnet. Svärmoder, drottning Margrethe har förstås också utbildning inom hemvärnet. Det är krut i danska hovet.

Lång väntan för frivilligorg

■ Försvarsminister Sten Tolgfors har tillsatt en särskild utredare, Björn Körlof, som ska ge förslag om den frivilliga försvarsverksamhetens framtida inriktning och vilka uppgifter de ska ha inom totalförsvaret och krisberedskapen. Då bör enligt försvarsministern även en genomgång av det nuvarande stödssystemet göras.

– En utredning är definitivt inte vad frivilligverksamheten behöver just nu. Vi behöver en modern frivilligförordning och en ny modell för utdelningen av organisationsstödet, detta behöver vi nu, med en utredning får vi vänta ytterligare flera år, säger Ingela Holmberg, avdelningschef på högkvarterets frivilligavdelning.

Sten Tolgfors åsikter framgår i ett svar på en interpellation om en översyn av frivilligförordningen skriven av socialdemokraten Inger Jarl Beck. Hon efterlyser bland annat en

moderniserad förordning och ett moderniserat organisationsstöd och vill att ändringarna ska göras utan ytterligare tidskrävande utredningar. Det nuvarande organisationsstödet gör att organisationer som vill gå ihop förlorar pengar, vilket kan motverka rationalisering av verksamheten.

– Under 1990- och 2000-talet har tre stora statliga utredningar gjorts vilket inte lett till några större förändringar. Dessutom har Försvarsmakten själv utrett frågan och har ett ganska bra grepp på vad som behövs av frivilligorganisationerna. Naturligtvis med vissa reservationer för de stora förändringar som just nu pågår inom Försvarsmakten, säger Ingela Holmberg.

Någon tidsplan för utredningen vill försvarsministern inte ge men några av de frågor han ställer sig är om det är rimligt med statligt stöd till så

Sten Tolgfors tillsätter den fjärde frivilligutredningen på kort tid.

FOTO: GUNNAR MÖRK

många organisationer. Sten Tolgfors framhåller att det finns ett verkligt behov av organisationerna, till exempel vid extraordinära händelser i fredstid, men anser att verksamheten måste avspeglade de förändringar som skett både i Försvarsmakten och inom samhällets krisberedskap.

THERESE ÅKERSTEDT

Global uppvärmning nu försvarsfråga

Den globala uppvärmningen är det allvarligaste hotet mot världens säkerhet fastslår försvarsberedningen i sin rapport "Säkerhet i samverkan" som överlämnades till försvarsministern den 4 december.

■ Denna upphöjelse av klimatfrågan till säkerhetspolitisk nivå är en bedrift av miljöpartiet enligt dess taleskvinna Annika Nordgren Christensen. Men alla sju partier står bakom utredningens viktigaste slutsatser, vilket Håkan Juholt (s) betecknar som "ett genombrott för en unik samsyn".

Enda reservationen kommer från vänsterpartiet som vill vrida klockan tillbaka när det gäller Sveriges militära bidrag till EU och samarbetet med Nato.

"Att prioritera och dimensionera för internationella insatsstyrkor, där all framtida utbildning ställs om i syfte att verka i andra länder, riskerar att i framtiden ge negativa effekter och visa sig vara en felsatsning för det svenska försvaret och försvarsförmågan inom vårt eget territorium", heter det. Partiet vill gå tillbaka till neutralitet, alliansfrihet och stöd till FN.

En nyhet är att Sverige ska kunna ingripa militärt till grannländernas försvar.

– Vi ska inte vara passiva om ett EU-land eller Norge angrips, sa ordföranden i försvarsberedningen Göran Lennmarker (m) på ett seminarium anordnat av Folk & Försvar samma dag rapporten släpptes.

KLARSPRÅK

I omvärldsanalysen har beredningen tittat extra noga på Ryssland.

Den positiva utvecklingen där har brutits. Beredningen talar klarspråk i sin beskrivning av läget. Ideologi har ersatts av nationalism och patriotism. Rasistiska tendenser oroar.

Den politiska eliten berikar sig. "Situationen kan beskrivas som en statskapitalism som bygger på personliga vinst-

intressen med hög grad av korruption".

Därmed blir politiken kort-siktig och svår att bedöma ens på bara några års sikt. Den militära förmågan ökar.

Men denna mörka bild av grannen i öster leder inte till någon omvärdering av riskerna för ett angrepp mot Sverige. Det är fortsatt osannolikt under överskådlig tid.

Miljöhotet är en bedrift av (mp).

FOTO: ISTOCKPHOTO

Göran Lennmarker fick frågan om vad det betyder och svarade:

"Överskådlig tid är överskådlig tid".

VAD ÄR VILJAN

Hur försvaret ska se ut kommer i en ny rapport senast 13 juni 2008.

En fingervisning ges dock: "Militära förmågor som endast är utformade för insatser på det egna territoriet får svårt att användas för insatser utanför detta". Frågan är vad det betyder för vårt nationella försvar mot bakgrund av fokuseringen på EU och Nato.

– Rapporten kan beskrivas både som "otillräcklig" och "en

bra början" säger utrikespolitiska institutets chef Tomas Ries.

– Vad är egentligen Sveriges vilja, det beskrivs inte, riktlinjer behövs. Sveriges centrala intressen behöver identifieras. Här finns beskrivningar men inga analyser eller konkreta mål.

Barbro Hedvall, ledarskribent på Dagens Nyheter, ser ett problem med enigheten mellan partierna:

– Det blir utslätat och ointressant och kolossalt trendriktigt. Sveriges verkliga intressen vävs in i diverse vackra värdeord.

NAIV UNDERTON

Barbro Hedvall anser att rapporten har en naiv underton. Bara världen blir likadan som Sverige löses alla frågor.

– Man saknar begreppet makt. Internationell politik handlar om makt och maktutövning och vi ska inte ett ögonblick tro att Ryssland glömt sin historia.

– Det finns en väldigt naiv tro på EU, och inte en tanke kring den strategiskt viktiga energipolitiken, fortsätter Barbro Hedvall.

Hon frågar sig varför Sverige är i Afghanistan och Sudan, men inte Saudiarabien, där mänskliga rättigheter kränks i lika hög grad och ger själv svaret:

– Det är för att USA har pekat ut ett antal "hot spots", men vad är det som säger att insatser där ligger i Sveriges intresse.

Före detta försvarsministern Mikael Odenberg (m) upplever en stor skillnad mot tidigare försvarsberedningar.

– Enigheten har sitt pris. Jag saknar en djuplodande analys av relationerna inom och mellan olika maktcentra.

ULF IVARSSON

Nato inget snabbfix

■ Försvarsminister Sten Tolgfors tror inte att det bara är fördelar med att gå med i Nato men vill inte ha någon utredning.

Tolgfors menar att det inte finns något folkligt eller politiskt stöd för en anslutning men också att ett medlemskap inte skulle ge mindre ansvar eller stora besparingar.

Moderatorn Lars Adaktusson försökte på Folk & Försvars rikskonferens få Tolgfors att förklara vilka vinster Sverige har av fortsatt alliansfrihet men försvarsministern gled undan.

– Det här är en fråga om politisk vilja, fördelar och nackdelar är kända.

Däremot håller Tolgfors dörren öppen för att Sverige deltar i Natos snabbinsatsstyrka och förutskickade ett ställningstagande under våren.

Tolgfors sa att regeringen tänker lägga en försvarsproposition i höst, byggd på försvarsberedningens rapporter och Försvarsmaktens perspektivplan.

"EXIT-STRATEGI"

Det kommer att bli fortsatt trängsel i försvarsbudgeten. Regeringen tänker fördubbla ramen för utlandsstyrkorna från 1,5 miljarder till 3 miljarder kronor på tre år och höja ambitionsnivån i Afghanistan. Hösten 2007 var 800 svenska soldater stationerade utomlands och med Nordiska stridsgruppen ökar antalet till över 3000 potentiella fredsbevarare.

I sammanhanget sa Tolgfors att det behövs en "exit-strategi" som innebär att trupper inte kan finnas sig hur länge som helst i konflikten utan måste följas av en politik för att vinna freden genom bistånd i olika former.

ULF IVARSSON

Undermåliga hjälmar ska bort

Mc-ordonnanser får ut begagnade hjälmar som ingen vet något om. Det räcker att en hjälm tappas på garagegolvet för att den ska vara oduglig. Datummärkning förbereds.

■ Osynliga så kallade mikrosprickor kan göra hjälmen värdelös vid en omkullkörning.

– Vi har sett hjälmar med sprickor och hopsydd hakband. Vi vill ha integralhjälmarna för våra ordonnanser, säger Anders Berndtsson, generalsekreterare i Frivilliga motorcykelkåren, FMCK.

Integralhjälmarna skyddar även hakpartiet till skillnad mot de öppna så kallade Tommyhjälmarna som försvaret tillhandahåller.

Det är känt att undermåliga hjälmar är i bruk. Det har till och med hänt att kasserade hjälmar piffats upp med lite färg och sedan lämnats ut.

En hjälm har en livstid på 3–5 år men de militära hjälmarna är inte märkta med tillverkningsdatum så ingen vet hur gamla de är när ordonnanserna kvitterar ut dem.

FRISKRIVER SIG

– Därför har vi föreslagit att både värnpliktiga och hemvärnsordonnanser alltid får nya personliga hjälmar, som de sedan får behålla. Försvarsmakten kan då friskriva sig från allt ansvar,

säger Anders Berndtsson.

FMCK vill också ha hjälmar av glasfiber i stället för plast. De tål smällar bättre.

– Det handlar ju om liv och hälsa, säger Anders Berndtsson.

VET INTE ÄLDERN

Säkerhetsinspektionen uppmärksammade våren 2007 att det inte funnits någon teknisk kontroll av hjälmarna och begärde i september svar på en rad frågor i ett brev till FMLog. FMLog svarade i oktober att man inte vet hur gamla hjälmarna är. För att veta det måste varje enskild hjälm inventeras och undersökas. När det gäller besiktning "saknas tydliga styrningar", men om det finns synliga sprickor eller skadade hakband kasseras hjälmen. Övriga hjälmar rekonditioneras och då undersöks också om de har mindre skador i skalet.

Någon central uppföljning av hur rutinerna efterlevs finns dock inte.

– Om man ska kassera hjälmarna ett visst datum kräver det att de är märkta med ett identifikationsnummer och tillverkningsdatum, säger Jörgen Kroon på

Mc-ordonnanserna kör gärna med sina privata integralhjälmarna som många anser vara säkrare.

FMLogs försörjningsdivision.

Lokal anskaffning är fortfarande möjlig om det handlar om en bestämd modell som är godkänd för användning.

– Vi vill ha in mc-hjälmarna i systemen för "BOA", beslut om användning, och "TO", teknisk order. Det är en säkerhetsfråga för den enskilde och försvaret har ett arbetsgivaransvar.

På rikshemvärnsavdelningen

håller stabschef Thomas Johansson med om att hjälmfrågan kunde ha skötts bättre. För att förbättra situationen fördelades för ett par år sedan 400 nya hjälmar via FMCK.

– Men det räcker inte utan vi ska styra upp det här med ett nytt regelverk. Vi kommer att föreslå personlig tilldelning och att hjälmarna omsätts så snart de nått sin tekniska livslängd, säger Thomas Johansson. Han vet inte för ögonblicket exakt hur livslängden ska fastställas, men troligen anlitas något erkänt ackrediteringsorgan.

Vad integralhjälmarna beträffar menar han att "Tommyhjälmarna" är lika bra.

– I nuläget ser vi ingen anledning att byta hjälmtyper, men vi för en dialog med säkerhetsinspektionen om det.

Jörgen Kroon påpekar att Tommyhjälmarna har ett yterskal av glasfiber vilket gör dem mer stryktåliga än en plastr hjälm. Det gäller dock inte ett par äldre typer som fortfarande finns i förråden, men inte ska lämnas ut till ordonnanser.

TEXT & FOTO:
ULF IVARSSON

Nedåt för avtalen

Avtalsuppfyllnaden för 2007 blev 47 procent, tio procentenheter lägre än 2006 och på samma nivå som 2005.

■ Antalet placerade i förband är 28 278 varav 4 298 kvinnor. Som placerade i förband räknas de som har krigsbefattningar eller ingår i förbandens egen personalreserv. Musikkårerna klassas som krigsförband. Medelåldern är 42 år.

Därtill kommer 5 858 utan förbandstillhörighet. Av dessa var 2 232 vilande.

3 786 veteraner ska läggas till och hemvärnets organisationsstyrka kommer då upp i drygt 35 000.

Rekryteringen var 1 671. Siffran kan jämföras med 2006, då 2 100 värvades.

Drygt 8 000 avregistrerades under 2007. Medelåldern för dessa var 45 år.

LIVGARDESGRUPPEN BÄST

47 procents uppfyllda avtal på 28 278 soldater är lika med en hård kärna om cirka 13 300 som fullgör sina kontrakt. Omkring 4 300 har någon gång deltagit i verksamheten men utan att komma upp till sina avtalade

timmar. 7 710 gjorde 2007 inte en enda timme.

Bäst avtalsuppfyllnad redovisar Livgardesgruppen med 67 procent.

Kvinnoandelen i hemvärnet ligger kvar på 14 procent. Här toppar Gotland med 21,5 procent.

Rikshemvärnsavdelningen framhåller att statistiken inte är kvalitetssäkrad. Det finns en osäkerhet om hur stor tillgång är på soldater.

Avtalsuppfyllnaden 2007 lig-

ger en bra bit under målet på 85 procent, men är ändå tio procentenheter bättre än vid sekelskiftet.

Av tradition har avtalsuppfyllnaden mätts men den räcker inte som mått på aktiviteten i hemvärnet. Det är lika viktigt att veta hur uppfyllda förbanden är. I hela riket är det 63 procent. Bäst är Örebro- och Värmlandsgruppen med 83 procent, alltså bara 17 procent luckor i leden.

ÖB samarbetar med vem som helst

ÖB:s tal på Folk & Försvar brukar innehålla en blinkning åt hemvärnet och frivilligorganisationerna, men i år fanns inget utrymme för sådant.

■ I stället handlade Håkan Syrén om reformerna och om inriktningen av försvaret och hur detta skett utan extra resurser, vilket lett till en ekonomisk kris.

– Vi har lagt en grund men ingen stabil räls att tuffa vidare på. Marginalerna är utomordentligt små.

Efter det våldsamma reformarbete som genomförts på bara tre år måste försvaret komma in i en hållbar balans. I budgeten för 2008 fattas 1,5 miljarder kronor och ÖB vill helst kunna omfördela själv mellan år och anslag utan att fråga regeringen. Insatsförsvaret är svårt att budgetera eftersom man inte vet vad som behövs om sex månader eller ens tre.

Håkan Syrén hoppas att ett nordiskt samarbete ska lätta på trycket i ekonomin.

FOTO: MIKAEL RÖHR

– Vi måste kunna sortera om pengarna mellan olika kuvert.

ÖB ville inte på något sätt förringa underskottet men hävdade ändå att det rör sig om blott 6–7 procent som är felriktade pengar inom förbandsbud-

geten. Omställningen har skett inom oförändrad ram trots att det inte fanns några erfarenheter av att driva ett insatsförsvaret och trots att Nordiska stridsgruppen blev dubbelt så stor som det var tänkt.

Om 1980-talets försvarsbudgetar räknas om till dagens penningvärde skulle ÖB haft 75 miljarder att spendera i stället för knappt 40.

Nu finns ingen ytterligare besparingspotential om Försvarsmakten ska kunna bibehålla ambitioner och bevara mångsidigheten, menade ÖB.

– Vi är nere på benet och 3–4 procents ökade anslag behövs om kvaliteten och dagens volym ska vara kvar.

Ett sätt att minska kostnaderna är det nordiska försvarssamarbetet och Håkan Syrén revner dagens skrattsalva när han sa att han samarbetar med vem som helst – fast det är ju ett politiskt beslut.

ULF IVARSSON

Hemvärnsmuseet får statligt stöd

■ Regeringen gick på sin utredares förslag och har beslutat att Hemvärnsmuseet vid HvSS nu är ett av de museer som ingår i det nätverk som får statligt ekonomiskt stöd.

Beslutet innebär att museet får en mer stabil finansiering, för drift upp emot 100 000 kr om året och dessutom pengar till larm och andra anläggningsförändringar som behövs för att museet ska möta de krav som

Statens försvarshistoriska museer, SFHM ställer.

– Beslutet borgar för att museets långsiktiga verksamhet nu tryggas, säger Mats Jonsson, hemvärnsombudsman.

ANSIKTE UTÅT

Utredningen "Försvar i förvar", som efter nyårsskiftet tog steget från funderingar och överväganden till verklighet för Hemvärnsmuseet, ger alltså hemvär-

net en plats på den historiska och nationella kartan i Sverige. Stödet till museet ska även ge det ett ansikte utåt.

– Vi får stöd från SFHM inte bara ekonomiskt för drift och anläggningsförändringar, utan även för marknadsföring nationellt och internationellt, säger Mats Jonsson.

Ett krav från SFHM som regleras i avtal med huvudmannen för museet, rikshemvärns-

rådet, är att tillgängligheten för allmänheten ska hållas på en rimlig nivå.

SFHM kommer att göra en inventering av den utrustning som finns i museet och även kartera, det vill säga katalogisera vad som finns inom museets väggar. Museiintendenter kommer att ge stöd så att de föremål som finns tillgängliga visas på bästa sätt.

PER LUNQE

"Nordens Nijmegenmarsch"

15–19 juni.

4 dagar och nätter, totalt 140 km.

Perfekt träning

– inte minst för dig som tänker gå i Nijmegen.

www.polcirkelmarschen.se

Tel: 0927-230 00

Centern tror på hemvärnet

■ Enligt centerns försvarsexpert Staffan Danielsson pågår diskussioner inom partiet om att man ska ta hänsyn till civila samhällets behov när man bestämmer storleken på hemvärnet och inte bara utgå från de militära uppgifterna.

Danielsson sa detta vid ett besök på Ing 2, rapporterar Smålandstidningen.

Får åka till USA

■ Årets utbytesofficerare ur hemvärnet är löjtnant Johan Malkki från Elfsborgsgruppen som åker till USA och löjtnant Richard Wachtmeister från Blekinge som åker till Norge och utbildar soldater från USA i vintertjänst.

Hårdare krav på instruktörerna

Under 2008 inleds försök med en ny utbildningsplan för instruktörer som ska användas inom hela hemvärnet.

■ Utbildningarna har tagits fram av HvSS som även fastställer kursplanerna. Ett stort ansvar kommer att ligga på utbildningsgrupperna som väljer ut, utbildar, kvalitetssäkrar och certifierar instruktörer.

Syftet med den nya utbildningsplanen är att likrikta utbildningen över hela landet och att säkerställa kvaliteten.

– Det viktigaste skälet är att vi vill ha professionella utbildare och att alla håller samma minimistandard. Det gäller även instruktörer från de frivilliga försvarsorganisationerna, säger

Tommy Lacandler på HvSS.

De som inte är instruktörer sedan tidigare måste gå en pedagogisk grundkurs som är öppen för alla, även frivilligpersonal och deltagare från andra förbund. Försvarsutbildarna kommer till exempel att följa utbildningsplanen för att få möjlighet att utbilda hemvärns-soldater och befäl.

– Grundkursen är öppen för alla som är lämpliga oavsett grad. Utbildningsgrupperna ska ställa krav på att det är en bra person och även avskilja instruktörer som inte är lämpliga.

Vi släpper inte igenom de som inte är duktiga pedagoger, poängterar Tommy Lacandler.

MENIGA KAN AVANCERA

Även vanliga meniga kan alltså avancera i instruktörsstegen, det viktigaste är den personliga kompetensen. Hemvärnets instruktörer utbildar endast soldater och befäl, inte andra instruktörer.

– Behovet av egna instruktörer i hemvärnet ökar hela tiden, både när det gäller kvalitet och kvantitet, samtidigt som antalet yrkesofficerare som kan utbilda hemvärnet minskar.

Målsättningen är att det ska finnas instruktörer på varje bataljon.

– Instruktörer ur hemvärnet utbildar ju redan i dag värnpliktiga och är man duktig ska man kunna utbilda vem som helst, även soldater i utlandsstyrkan, säger Tommy Lacandler.

Vilka som genomgått respektive kurser ska skrivas i Plis och ett förslag är att instruktörerna själva ska föra loggbok över den utbildning de hållit. Där kan

man även föra in om och när de granskats av yrkesofficerare.

Förordnandet som instruktör kommer att gälla i max fem år men det går att dra in med omedelbar verkan. Repetitioner bör ske årligen inom områden som SÄKI, riskanalyser och hjärt- lungräddning, även dessa ska dokumenteras.

KVALITETSSÄKRING

Alla som redan är utbildade instruktörer kan förordnas av utbildningsgrupperna för motsvarande nivå/kurs i det nya systemet, men då ska en individuell kvalitetssäkring av personens kompetens göras. De som börjar 2008 måste dock följa den nya utbildningsplanen.

Även HvSS kurser anpassas till de nya kraven, plutonchefs-kurs TU och gruppchefs-kurs TU utgår och ersätts med kursen förbandsinstruktör strid på 80 timmar där deltagarna får lära sig stridsutbildning inom plutons ram och en instruktörs-kurs grunder.

THERESE ÅKERSTEDT

FAKTA KURSER

Instruktörskurs Grunder ca 80 timmar. 40 timmar teori + 40 timmar praktik – sen får man hålla ett antal övningar beroende på hur mycket utbildningsgruppen kräver av respektive individ.

Instruktör Tårgas ca 16 timmar
Skyddsvaktsinstruktör ca 40 timmar
Skjutinstruktör FUSA ca 40 timmar
Skjutinstruktör Pistol 88 ca 40 timmar
Skjutinstruktör P-skott ca 20 timmar
Skjutinstruktör Ksp ca 30 timmar
Skjutinstruktör Grg ca 30 timmar
Skjutinstruktör Ehv ca 40 timmar
Instruktör MOUT ca 40 timmar

Ungdomarna är försäkrade nu

■ Försäkringskassan har efter initiativ från Kent Wahlgren på högkvarterets frivilligavdelning och Hans Thormar, juridiska staben, ändrat sina föreskrifter till lagen om statligt personskadeskydd. De viktigaste ändringarna är att hemvärnsungdom numera omfattas av försäkrings-skyddet och att det tydligare framgår när medlemmar och ungdomsmedlemmar i frivilliga försvarsorganisationer omfattas av skyddet.

– Det betyder att hemvärns-ungdomar nu har samma formella försäkringsskydd som hemvärnsmän, säger Kent Wahlgren.

Klicka hem medinflytandet

■ Försvarsmaktens föreskrifter om medinflytande inom hemvärnet finns nu att ladda hem från nätet. Gå in på www2.mil.se och välj under "dokument/lagrum". Klicka vidare till FFS 2007:3. Inom kort ska länkar till dokumentet finnas på alla lämpliga ställen på våra webbplatser så att rådsmedlemmar, CMR-ledamöter och lokala förtroendemän och hemvärnssoldater i gemen ska kunna ta del av vad som gäller.

Detta FFS har använts praktiskt i ett par år, men utkom från trycket först den 18 oktober 2007.

Anmäl till Nijmegen senast 28 mars

■ Nijmegenmarschen i Holland genomförs i år den 15–18 juli och det är Försvarsutbildarna som står för det militära deltagandet. Marschen genomförs över fyra dagar och det är fyra mil per dag som gäller. 288 deltagare finns det plats för i den svenska kontingenten.

Anmälan till Försvarsutbildarna senast den 28 mars och anmälningsavgiften på 2 350 kronor ska då också vara betald.

Kostnaden för resan tillkommer. Om du väljer bussalternativet är kostnaden 1 700–1 900 kronor beroende på avreseort. Bussen ska vara betald före 31 maj.

Glöm inte att du bör förbereda dig väl och träna ordentligt. Mer information finns på: www.forsvarsutbildarna.se/nijmegen.

TEXT & FOTO:
PIA-LENA JANSSON

Insats ska kunna rensa byggnader

Insatsplutonen ska kunna verka i försvarad miljö och även kunna rensa byggnader.
FOTO: ANDERS KÄMPE

■ En arbetsgrupp har under ledning av HvSS utarbetat vilka förmågor hemvärnet ska ha vid strid i bebyggelse. Under 2008 kommer man att påbörja utbildningsförsök.

– Det har utbildats på alla möjliga sätt ute i landet, syftet är att se till så att det utbildas på samma sätt och på rätt sätt, säger Donald Juhl på HvSS.

Utgångspunkten har varit gruppens och plutons strid med eldhandvapen. Arbetsgrup-

pen gör en tydlig uppdelning mellan vilka förmågor hemvärnet 20h respektive insats 60h ska ha. Den största skillnaden är att insatsplutonen ska kunna verka i försvarad miljö och även kunna rensa byggnader.

– Med hänsyn till att insats gör mer tid så har man ställt högre krav på dem, säger Donald Juhl.

En utbildningsplan med grund- och befälsövningar har tagits fram för att se till att ut-

FAKTA

Hvkompani och Hvpluton skall i oförsvarad miljö kunna:

- Framrycka mot ett eller flera objekt.
- Isolera ett eller flera objekt.
- Genomsöka ett eller flera objekt.
- Bevaka /skydda ett eller flera objekt.

Hvinsatskompani och Hvinsatspluton skall i oförsvarad och försvarad miljö kunna:

- Framrycka mot ett eller flera objekt.
- Isolera ett eller flera objekt.
- Genomsöka ett eller flera objekt.
- Bevaka /skydda ett eller flera objekt.

Hvinsatspluton skall även kunna:

- Rensa objekt (fåtal fiender).

bildningen blir likvärdig.

– En del utbildningsgrupper har knappt börjat med SIB och några har hållit på länge. Oavsett var man befinner sig i riket ska hemvärnet ha samma förmågor, övningar och krav.

Under arbetet har man utgått från det reglemente som Markstridsskolan håller på att utarbeta och en referensgrupp innehållande två bataljonschefer och personal från olika utbildningsgrupper har varit med vid utför-

mandet. Under utbildningsfältövningen i somras fick även befäl från utbildningsgrupperna själv prova på utbildningen och göra en utvärdering efteråt. En instruktörs kurs för utbildningsgruppernas befäl är även planerad under våren för att säkerställa deras utbildning.

Hundtjänsten behöver utredas mer innan några utbildningsanvisningar för hundekipage kan utformas.

THERESE ÅKERSTEDT

Grönsaksbladet med kartplast åker ut

■ Ett första steg har tagits för att byta ut 50 000-delen och symboler på plastfilm med digitala kartor.

Frivilliga radioorganisationen, FRO, har begärt pengar på förslag av HvSS utvecklingsavdelning för att börja utbilda personal i hemvärnsunderrättel-

sekompanierna i samma ledningssystem, TVT 2.0, som används av svenska förband i utlandstjänst. Information från till exempel en observationsplats läggs in på en fältdator med så kallad touch screen. Data sänds med radio till staben. Kartan kan zoomas in och visa minsta

stig, så att även patrullupdrag kan ledas från högre stab.

Systemet kan dessutom användas för stridsplaner, order, underhållstjänst och mycket annat.

– Den stora fördelen är att rapporteringen blir hypersnabb och fungerar över stora avstånd. Man behöver inte slösa tid på att skicka oleat med kryssmarkeringar, säger major Magnus Norhult på HvSS utvecklingsavdelning.

TVT 2.0 är en utveckling av IS Mark, som tidigare övervägdes för hemvärnet när utbildningen på Hemus, hemvärnets underrättelsesystem avbröts.

TVT 2.0 skulle också kunna vara användbart för insatskompanistaberna och om hemvärnet organiserar ett antal bataljonstablar med förmåga att leda verksamhet på direkt uppdrag av Försvarmaktens insatsstab.

ULF IVARSSON

Angermannas sajt mest besökt

■ Intresseanmälningarna på förbandens portal, hemvarnet.se, blev tio procent lägre 2007 än 2006 och var totalt 1 617. Det var en svag inledning på året men en positiv trend i slutet. Oktober–december var de bästa månaderna sedan starten.

Bäst i klassen var Norrbottensgruppen, 325 intresseanmälningar per miljon invånare.

Sajten hade 2006 upp till 2 500 besökare per dag. En topp inträffade den 1 juni 2007 med 5 000 träffar. Angermannabataljonen placerade sig i täten med 70 390 besök under det gångna året. Tvåa låg Attundalands hv-bataljon med 27 886 besökare.

Sajten soldat.nu, där man också kan anmäla sitt intresse för hemvärnet hade i snitt 100 besökare per dag.

ELFSBORGSMARSCHEN

7-8 juni

**Internationell 2-dagars marsch med sträckorna
10 km, 25 km och 40 km.**

**”Upplev Göteborg med en annorlunda sightseeing”
få bra motion och en medalj på köpet.**

www.elfsborgsmarschen.se

Svampplockare fick skadestånd

Under en hemvärnsövning på Amf 1:s övningsområde misstogs en svampplockare för figurant. Mannen greps av hemvärnssoldater och skyddsvisiterades innan misstaget upptäcktes och han släpptes. Nu har mannen fått ettusen kronor i skadestånd av Försvarsmakten.

■ Olyckshändelsen inträffade i slutet av oktober när Södertörnsgruppen övade med cirka 500 hemvärnssoldater.

– Syftet var att öva bevakning och skydd av skyddsobjekt.

Mannen gick vilse på övningsområdet och kom mitt in i ett övningsmoment där det förekom civila figuranter som var markerade med vit armbindel. Mannen förväxlades med en figurant och skyddsvisiterades. När personalen efter några minuter upptäckte sitt misstag bad de om ursäkt och ledsagade honom från området eftersom han var vilse, säger Göran Rosenblad, chef på Södertörnsgruppen.

Svampletare gick vilse och hamnade mitt i ett övningsmoment.

FOTO: STEFAN LINDBERG

Mannen blev enligt egen uppgift svårt chockad av händelsen.

– Det var en rad olyckliga omständigheter som spelade in. Någon fara för mannens liv fö-

rekom aldrig men vi har full förståelse för att han har känt sig kränkt och rädd, trots att han befann sig på ett militärt övningsområde, säger Göran Rosenblad.

Trots muntliga och skriftliga ursäkter från Södertörnsgruppen, Amf 1 och Försvarsmakten begärde mannen skadestånd.

– Några timmar efteråt ringde jag upp mannen och bad om ursäkt, jag föreslog även att jag och de som var inblandade i incidenten skulle träffa honom. Han var inte nöjd med detta. Dagen efter fick jag ett mejl där han ville veta vilka som var ansvariga, vilket vi svarade på samma dag. Han ville gå vidare

med ersättningskrav, rättsliga åtgärder samt kontakta media, säger Göran Rosenblad.

För att undvika liknande händelser i framtiden ska man förbättra skyltningen på övningsområdet och även markera när det förekommer övningar med lös ammunition. I dagsläget spärras områden bara av om man skjuter skarpt. Även markeringsbestämmelserna för figuranter ska ses över så att de ska blir extra tydliga.

– Vi har betalat ut tusen kronor enligt trafikskadenämndens tabell och sen inte hört av mannen, säger juristen Hans Thormar på högkvarteret.

THERESE ÅKERSTEDT

Arbetsgrupperna formerar sig

■ Vid sitt första sammanträde i december valde rikshemvärnsrådet till förste vice ordförande Roland Svensson, Växjö. Till andre vice ordförande valdes Thomas Widlund, Stockholm. I verkställande utskottet ska även ingå Olle Jonsson, Grängesberg, Johan Bengtsson, Karlstad och Görgen Lundgren, Boden.

Ett ekonomiutskott tillsattes

som fick som första uppgift att se över rutinerna för förvaltningen av rikshemvärnsrådets pengar. I utskottet ingår Roland Svensson, Lars-Eric Cederlöf, Stefan Hammarbäck och Åke Juhlin. Krister Willén adjungerades som kassör.

Rådet beslöt vidare att Friviligorganisationernas samarbetsorganisation, FOS och Försvarsutbildarna får skicka var sin

representant till rådsmötena.

Ett museiutskott tillsattes med Susanne Samuelsson, P-O Bäckström och Stefan Hammarbäck som ledamöter.

Tinget röstade fram en årlig hemvärnsdag och en arbetsgrupp i rådet ska klarlägga detaljerna. I denna grupp sitter Dan Malmros och Susanne Samuelsson.

Inför 70-årsjubileet 2010 fun-

derar Roland Svensson, Görgen Lundgren, Charlotta Ögren och hemvärnsombudsmannen på lämpligt program.

Rådets företrädare i chefen HvSS utredning om framtidens chefer i hemvärdet är Thomas Qvist.

Han sitter också i en arbetsgrupp "Framtid" tillsammans med Ingrid Almgard, Jan Andersson och Joacim Jacob.

Första kursen för bataljonspastorer

■ I bataljonsstaben ska det numera finnas en pastor och i sommar ordnas den första kursen för präster som ska placeras i hemvärdet. Kursen står öppen för medlemmar i föreningar som tillhör Försvarets personaltjänstförbund.

I Halland har förbundet redan inventerat lämpliga kandidater.

– Självklart är vi tacksamma för att hemvärdet nu hjälper till att inventera vilka kontakter och eventuellt lämpliga namn man har till befattningarna som

pastor på respektive bataljon, säger ordföranden i personaltjänstförbundet Stefan Hallén.

Han säger vidare att det är lämpligt att intresserade kommer med på sommarens kurs som ett första steg i utbildningen för att kunna placeras som pastor.

"Grundkurs självavård" riktar sig till den som är pastor, präst, diakon eller motsvarande och som är intresserad av att tjänstgöra inom försvaret. Kursen omfattar nyheter inom Försvarsmakten och personaltjänst

med tyngdpunkt på självavård. Kursen innehåller både föreläsningar och praktiska övningar.

Även den som redan är utbildad till fältpastor och har erfarenhet från insatsorganisationen, hemvärdet eller annan totalförsvarsorganisation, kan söka kursen för att fortbilda sig.

Sista ansökningsdag är 1 april 2008.

Fler upplysningar kan lämnas av kurschefen Peter Mårtensson, 0736-64 39 92.

Information finns också på www.fpf.a.se.

Trevligare med mässförening

■ En mäss- och kamratförening har bildats vid Hemvärnets stridsskola. Syftet är att slå vakt om kamratskap, traditioner och mässverksamheten vid skolan. Anställda och elever, före detta och nuvarande kan bli medlemmar.

Föreningen ska även förvalta den så kallade elevfonden. Avkastningen ska investeras i traditionsvård vid HvSS och trivselåtgärder för skolans elever.

Utvecklande ledarskap får chefen att växa

■ Ledarskap är ett ämne som alltid har varit och fortfarande är en hjärtefråga inom försvaret.

Militärer har också traditionellt ett gott anseende och en efterfrågad kompetens som ledare både i sin yrkesroll och på den civila marknaden. Den senaste utbildningen på området har utvecklats av Försvarshögskolan och kallas Utvecklat ledarskap (UL).

Några chefer inom bland annat hemvärnet i Västernorrland har fått möjlighet att delta i en kvalificerad utbildning i ämnet. I slutet av november genomfördes en UL-kurs på 20 timmar vid G 23:s lokaler i Härnösand. Uppföljning sker under ytterligare en kursdag i mars.

Elva mycket intresserade och engagerade elever deltog.

ANONYMA FORMULÄR

Duon som förmedlade kunskaperna var de specialutbildade instruktörerna Åke Nordensson och Nina Åkerstedt.

En viktig del i UL-kursen är ett antal anonymt ifyllda be-

Åke Nordensson och Nina Åkerstedt vägleder i utvecklande ledarskap.

dömningsformulär som de som jobbar tillsammans med kursdeltagaren som överordnade chefer, jämställda eller underställda har fyllt i. Även kursdeltagaren själv har besvarat de många frågorna i formuläret.

Bedömningsformulären skickas till Försvarshögskolan som sammanställer resultaten. Dessa analyseras under kursen

både enskilt och gruppvis och ger indikationer på vilka delar av personens ledarskap som fungerar bra och vad som kan behöva utvecklas.

Med hjälp av detta underlag och annan feedback har deltagaren möjlighet att upprätta en målsättning och en personlig handlingsplan för sin utveckling som chef och ledare.

Under rubriken "önskvärda kompetenser" i sammanställningen hittar man rubriker som fackkompetens, chefskompetens, social förmåga och stresshanteringsförmåga.

INSPIRATION OCH MOTIVATION

Längst ned på skalan beträffande olika typer av ledare hittar man chefer som jobbar enligt principen "Låt gå". Det innebär i praktiken en total avsaknad av ledarskap. Motsatsen är det utvecklande ledarskapet med föredöme, personlig omtanke samt inspiration och motivation som honnörssord. Det utvecklande ledarskapet har testats några år både utomlands och i Sverige och resultaten är klart mycket positiva.

I utvecklat ledarskap kartläggs och utforskas hur deltagarna fungerar i ledarrollen. Starka och svaga sidor lyfts fram och det blir tydligt hur ledarbeteendet kan utvecklas och vilka effekter detta förväntas få i den organisation där kursdeltagaren arbetar.

UNO GRADIN

Högre ersättning för räddningstjänst

FOTO: ISTOCKPHOTO

■ När soldater ur hemvärnet deltar i räddningstjänst, till exempel vid eftersök, översvämningar och skogsbränder, har de rätt till ekonomisk ersättning om räddningsledaren begärt hjälp.

Deltagande är frivilligt och ersättningen betalas ut enligt de regler som gäller för deltidsanställda brandmän.

Nu har man tecknat ett nytt avtal som gäller från den 1 april 2007. Den nya högre ersättningen är 194 kronor för den första timmen, därefter 129

kronor per timme för resterande tid. Soldater som deltagit i insatser efter den 1 april 2007 har rätt att få mellanskillnaden retroaktivt. Tidigare låg ersättningen på 186 kronor respektive 125.

Den 1 april 2008 blir det ytterligare en höjning till 201 kronor och 134 kronor för resterande tid. Den 1 april 2009 ökar det till 207 kronor respektive 138 kronor. Extra ersättning, 50 procent, utgår som tidigare på kvällar/nätter och helger.

THERESE ÅKERSTEDT

Ak 4 på nätet hittills ingen succé

■ Distansutbildning, ADL, på ak 4B har inte blivit någon succé. Enligt Magnus Norhult på HvSS hade man tekniskt strul under första kvartalet, som förklarar en del. Men hösten blev inte bättre och totalt uppskattar han att 50 elever utnyttjat möjligheten.

– Jag tror att informationen stannade hos utbildningsgruppcheferna och många har nog resonerat att "jag gör som jag alltid gjort" när det gäller grundutbildningen på vapnet.

En bidragande orsak kan också vara att en del inte har modem eller bredband hemma. Magnus Norhult funderar därför på att förse vissa utbildningsgrupper med ett antal cd-skivor för utlåning. Med distansutbildning kan dyrbar lektionstid vinnas. I stället för

kanske sex timmars materielkännedom räcker det med en och en halv timme lärarledd utbildning om deltagarna kört kursen på nätet.

Det är inte svårt att organisera heller. Utbildningsgruppen skickar en beställning med namn och personnummer till FMADLE i Halmstad. De öppnar konton och klär på med lösenord som utbildningsgruppen förmedlar till deltagarna.

Sen gäller det att använda tiden till att träna och åter träna. Om inte kurschefen godkänner svaren ber denne eleven gå nästa kurs. Slutligen har hela gänget samma nivå.

Just nu finns ett tydligt om skolningsbehov för ak 4, så distansutbildningen borde utnyttjas mer, säger Magnus Norhult.

ULF IVARSSON

Fordonsförsöken utan tidsplan

■ Den nuvarande terrängbils-generationen behöver bytas ut. Under 2008 kommer försök med nya standardfordon för insatsplutonerna att göras på två utbildningsgrupper i landet.

Målet är att de gamla terrängbilarna ska ersättas under 2010–2013.

– Vi har just utarbetat en fordonsomsättningsplan för hela Försvarsmakten eftersom vi levt för länge på de gamla terrängbilarna, säger Nils Löwenstein, materielansvarig för bandvagnar och hjulfordon i Försvarsmakten.

Under 2008 planerar man att påbörja organisations- och metodförsök på Skaraborgsgruppen och Livgardesgruppen. Tanken är att leasa fordon till en av grupperna och köpa in ett antal till den andra.

– Gruppfordon är ett bekymmer. Det är svårt att ersätta terrängbil 20 eftersom något mot-

svarande knappast finns på den civila marknaden, säger Nils Löwenstein.

Ett annat problem är hur man ska anpassa fordonen för ledningssystemen. Tendensen att mindre förband täcker en större yta ställer högre krav på kommunikationsutrustningen, något som enligt Nils Löwenstein visat sig under utlandsmissionerna.

– Dagens militära kommunikationsutrustning kräver mycket ström och militära fordon har dubbla elektroniska system med både 12 och 24 volt, vilket inte är vanligt på civila fordon. Det innebär att man måste göra en rad anpassningar som till exempel att byta generatorer, säger han.

Någon exakt tidsplan för försöken är inte satt eftersom planeringen för dem påbörjas efter nyår.

THERESE ÅKERSTEDT

Förslag på ny TFU

■ HvSS och befäl från utbildningsgrupperna har sett över avtalspersonalens totalförsvarsutbildning, TFU. Orsaken är att den nuvarande TFU:n inte är anpassad till den introduktionsutbildning som all personal i hemvärnet måste genomgå.

– Vi kommer att lämna ett förslag på hur en ny TFU bör utformas, det behövs bland annat mer vapentjänst, säger

Håkan Nordfors, chef på HvSS samordningsavdelning.

Arbetsgruppen har även diskuterat möjligheterna att ta bort delar ur nuvarande TFU:n. Avtalspersonalen skulle i så fall få de delarna av utbildningen när de gått in i krigsorganisationen. Arbetsgruppen föredrar sitt förslag för rikshemvärnsavdelningen och frivilligavdelningen i januari.

THERESE ÅKERSTEDT

Smällde lika högt

■ Hemvärnssoldater från Norrbottensgruppen sköt salut med 7,5 cm-kanoner på Karlsgatan som också var inryckningsdag i Boden.

– Man skulle nästan tro att ni är fullfjädrade artillerister allihop, berömde stf chefen för A9 Anders Callert, vet Norrbottens-Kuriren att berätta.

KÅSA, BESTICK, GUMMISTÖVLAR 90, TÄLTLYKTA, YXA, FÄLTSPADE,

MILITÄRA FORDON SAMT UTRUSTNING

10% RABATT

PÅ NEDANSTÅENDE VAROR TILL DE SOM LÄSER TIDNINGEN HEMVÄRNET

OBS! DU MÅSTE UPPGE TIDNINGEN HEMVÄRNET I SAMBAND MED BESTÄLLNINGEN FÖR ATT ERHÅLLA 10% I RABATT. ERBJUDANDET GÄLLER T O M 2008-04-30

- SOVSÄCK MED INNERPÅSE
- KANTIN 10B /S
- BÄRMATTA
- PATIENTTÄCKE
- SJUKBÅR 2
- T-SHIRT I 90 CAMO
- STÅLTERMOS 1L
- VIKMUGG
- SHEMAHGS
- ELDSTÅL
- PATRULLTÄLT FÖR 8 PERSONER
- FICKLAMP 3
- ISOLERKÄRL 13L
- BÄDD MATERIAL SÅ SOM PÅSLAKAN, ÖRNGOTT, KUDDAR, FILTER, M.M.

PRISER HITTAR DU PÅ HEMSIDAN WWW.SURPLUS.SE ELLER OM DU RINGER TILL OSS!

Active Life Equipment

Kvarngatan 10, Slutarp / Falköping

0515 - 330 04, 0515 - 330 05, 0515 - 330 06,

0708 - 51 93 03, Fax: 0515 - 333 90, info@surplus.se

Ring före besök

www.surplus.se

HALSDUK, PARKAS N3B, PÄLSMÖSSA, CYKEL, SKIDOR,

HINKAR, GRÄVSPADE, VÄRMEJACKA 90, VÄRMEBYXA 90, RYGGSÄCKAR, MASKERINGSMÅT, TELEFONVÄXEL, SNÖSKYFFEL, FÖRBANDSVÄSKOR, VATTENDUNKAR, TÄLT, FÄLTFLASKA, FICKLAMP, SNÖKEDJA,

Skövde blir respit för slitna motorcyklar

Frivilliga motorcykelkåren blev uppsagda från sitt mc-förråd i Tullinge men har nu fått en fullgod ersättning i Skövde. Här ska utrangerade maskiner slaktas och friska delar hålla liv i 258:orna i många år.

TEXT: ULF IVARSSON

En ordonnans gasar på med sin Husqvarna. Maskinen kommer att finnas kvar åtminstone tio år.
FOTO: ANDERS KÄMPE

■ I ett före detta läkemedelsförråd i Skövde tar Frivilliga motorcykelkåren hand om försvarets överskott av Husqvarnamotorcyklar. Grundtanken är att en dålig maskin lämnas in till Skövdeförrådet och ersätts med en som fungerar. För försvaret blir det vinst. Systemet vidmakthålls för en låg kostnad trots att Försvarsmakten gett upp ansvaret för motorcyklarna.

I dag står här 60 exemplar och ytterligare ett par hundra maskiner som tillförts FMCK är inhysta i FMLogs centralförråd i närbelägna Tibro. Alla ska så småningom ses över och återställas till bruksskick eller demonteras. Det är meningen att FMCK ska ansvara för alla Husqvarnamotorcyklar i försvaret och hålla liv i systemet tio år framåt.

Av omkring 4 000 tillverkade 258:or återstår i dag 2500. Husqvarnas militärgröna hoj kom ut på förbanden i början av 1980-talet och är fortfarande svårslagen om man vill ha en användarvänlig och lättkörd motorcykel.

För en lekman är det något förvånande att höra att de cirka 150 modernare motorcyklarna av fabrikat KTM som används av militärpolis och transportledare är betydligt krångligare att sköta. Sju packningar och två filter går det till exempel åt för att byta olja. Arbetet måste göras på verkstad.

SISTA RESAN

– En ordonnans gör mycket av servicen på sin Husqvarna själv och det är nödvändigt

när vi inte har förband runtomkring längre, säger Johan Josefsson, som anställdes som föreståndare i Skövdeförrådet i april 2007.

I längden kan man inte underhålla mc:n hemma i garaget och sista resan går alltså till Skövde där Johan bygger upp ett lager med begagnade komponenter. Det är precis i rätt tid eftersom före detta Resmat, numera Saab Aerotech i Arboga har slutat ta hem reservdelar till 258:orna. Vissa artiklar är det mycket ont om.

– Folk skriker efter sving- och styrlager. Av säkerhetsskäl sätter vi inte tillbaka de gamla.

För den tekniskt intresserade kan berättas att kedjan på en 258 inte har något lås, vilket gör att man måste montera av sving-

Johan Josefsson rotar i en låda med äkta rariteter, svinglager till 258:an. Priset över disk är 650 kronor styck.

FOTO: ULF IVARSSON

Albinmotorn ryker ordentligt vid start, men sen är den faktiskt miljövänligare än tvåtaktsmotorn i 258:an.

FOTO: ULF IVARSSON

Mc-förrådets föreståndare Johan Josefsson i sadeln på en militär klassiker: Monark Albin. Första serien hade blygsamma 15 hästkrafter. Här är det dock toppventilmotorn som ger 20.

FOTO: ULF IVARSSON

en för att byta drivpaket. Svingen är lagrad med fyra små rullager som alltså måste ersättas.

Även en del som bromsskölden är det stort sug efter. Den har nämligen en liten stoppklack i aluminium mot gaffelröret som lätt slits ner och då blir cykeln livsfarlig. Husqvarna har skänkt en del av sina gjutformar, så i nödfall kan man nytillverka bromssköldar. En tidigare medarbetare vid fabriken håller för övrigt på att ta fram all möjlig dokumentation som ska överlämnas till FSSCK.

KRAGHANDSKAR

Vid tidningens besök i november har Johan så smått kommit igång och börjat ta isär cyklar med motorhaverier och andra all-

varliga brister som gör att de inte lönar sig att göra i ordning. I en tvättanläggning rengörs delarna i kristallolja och med tryckluft, de registreras och läggs på hyllor. Sammanlagt rör det sig om 500–600 artiklar exklusive motorer.

MC-GODIS

Johan är ingen novis på maskiner och motorer. Han har jobbat på bilprovningen, Volvos motorfabrik och har gått FMCK:s utbildningssteg. Meritlistan upptar vidare mc-instruktörskurs på Motorskolan och medlem av uppvisningsgruppen Arméns Lejon. På fritiden kör han mc i Kåkind's hemvärnsbataljon.

En rundvandring avslöjar att Skövde-förrådet innehåller mycket godis för den

mc-intresserade. Här står flera pallar med gamla kraghandskar och nalleställ. Dessa slutförbrukas nu på smutsiga utbildningspass och tävlingar. I entrén möts man av en liten utställning av motorcyklar som armén haft från 1940-talet och framåt. Äldst är en Monark Albin, en robust, men knappast terränggående maskin som var i bruk från 1944 och ända fram till 1960-talets början.

I förrådet står också några av FMCK:s 125-kubiks Yamaha, som är perfekta för ungdomsutbildning. Två av dem har bara gått 300 mil.

– Statsmakterna vill att vi ska bedriva ungdomsutbildning. Vi ska göra i ordning 15–20 stycken så att de är driftsäkra, säger Johan. □

Björn Malmeström, en av de övningsansvariga från HvSS.

Anders Lundin, stribef i Södermanlands 1. hemvärnsbataljon.

Patrik Westbergh, SC i Västanstångs Bataljon ur Livgrenadjärgruppen, Helikopterflottiljen.

Staberna ska spela i rätt tonart

Tre bataljonsstaber tog hand om 140 inspel vardera under en övningshelg i Enköping. Det här är bara början. Metoder för utbildning ska tas fram så att alla batstaber kan arbeta likadant.

TEXT & FOTO: GÖRAN LINDQVIST

■ För tio år sedan blev hemvärnets kretsstaber, det vi i dag benämner bataljoner, ofta en reträttväg för äldre personal och utan uppgifter i fred. Att det inte duger 2007 och framåt står klart för alla. Särskilt när man läser nya TOEM, taktiska målsättningen.

Staben fungerar inte som en samling av enskilda. Det gäller att få en orkester att spela i rätt tonart.

Rikshemvärnschefen Roland Ekenberg har satt hemvärnsbataljonernas ledningsförmåga i fokus. Vad vill han?

– Det här handlar om metodutveckling. Jag kan ärligt säga att jag är missnöjd med bataljonernas stabsarbete. Det finns 60 bataljoner och jag upplever att det just nu ”uppfins 60 nya hjul”. Den här övningshelgen är det första steget i en process som ska ensa stabernas arbetssätt. Eller kort sagt en bättre ledningsförmåga på ett likformigt sätt i hela landet.

SAMÖVA I APPEX

Hemvärnet hade den första kontakten med ledningsträningsanläggningen, LTC, under våren 2006, då Upplands- och Västmanlandsgruppen övade med simulatorsstöd. I mitten av november 2007 genomförde Södermanlandsgruppens insatskompani en ledningsövning.

1–2 december var hemvärnet tillbaka på LTC igen, den här gången med Södermanlands 1. och 2. hemvärnsbataljoner samt 1. bataljonen i östgötska Livgrenadjärgruppen – nu i övningshallen LTA BAT under ledning av kapten Björn Malmeström, övningsansvarig från HvSS. Hur såg hans vision ut för helgen?

– Vi vill att ordinarie chefer, stab och underställda chefer ska samövas i ett applex

(applikatoriskt exempel) som är realistiskt. Nästa steg är att tillsätta arbetsgrupper som samordnar utbildningar och övningar för bataljonsstab, stabstjänst och sambandstjänst. Vi måste skapa en målbild som är gemensam för hela landet. Vi måste också lägga kraft på tekniken för att uppfylla kraven i nya taktiska målsättningen.

VÄRMDES UPP

Under lördag förmiddag genomfördes ett antal stationspass för att värma upp deltagarna. När övningen avbröts på kvällen hade alla staber fått 140 inspel – från det vanliga bruset till regelrätta eldöverfall av sabotagegrupper från angränsande Boga-land.

Anders Lundin är stridsledningsbefäl i Södermanlands 1. hemvärnsbataljon. Tidigare var han chef för S:t Görans hvkomp i bataljon Stockholm och det här är den första övningen i hans nya förband.

– Stabstjänst är ny mark för mig. Tidigare var min roll att leda folk på ett mer fysiskt sätt. I bataljonsstaben handlar det mycket om papper och det känns en aning ovanligt. Vår stab hade en del inledande teknikproblem som försenade vår första order, men annars känns det att LTC är en bra anläggning att öva i, säger Anders som har en yrkesbakgrund vid Svea Artilleriregemente, A1.

NYTTIG HELG

Patrik Westbergh är stabschef i Västanstångs bataljon från Linköping.

– Vi kom till Ledningsregementet med en förväntan som inte riktigt stämde med övningens upplägg, men helgen har varit nyttig. Övningen verifierade att vi kommit

Avrostning på Ra 180 var ett uppskattat moment innan själva ledningsövningen startade.

långt i vår satsning på att utveckla stabsarbetet. De brister vi upptäckte kan vi hänföra till att de nya rutinerna ännu inte satt sig fullt ut. Detta gör att vi fortsättningsvis kan prioritera vår kommande stabsutbildning. De bitar som återstår ligger på individnivå där vi nu kommer att vara tydligare när det gäller uppgifter och ansvar hos var och en.

General Ekenberg vill se ett högre stabs-

Bra stabsarbete kräver samverkan mellan alla befattningshavare – och mycket tänkande.

tempo. När staben kommer till en övning – eller en skarp insats – ska det bara dröja några minuter innan man är i gång och leder. Allt som tillhör administration och logistik måste få vänta. Målbilden är tydlig men när når vi dit?

OTYDLIGHETER MÅSTE RÄTTAS TILL

– Det är viktigt att vi arbetar mot våra formella krav och ingenting annat. Jag undrar

ofta varför så många envisas med att sikta mot helt andra kravnivåer än de som ställs på hemvärnsförbanden?

Roland Ekenberg pekar också på att det förekommer otydligheter i stabstjänsten hos vissa utbildningsgrupper, något som måste rättas till. Därför inleder nu HvSS ett arbete för att samtliga staber vid bataljoner och kompanier ska höja sin ledningsförmåga – och jobba likadant. □

Följ med på en spännande resa med historiska och militära utflyktsmål i Polen, Litauen och Estland 2/5–10/5 2008!

VI BESÖKER BLAND ANNAT:

Westerplatte

– en gammal polsk militärbas,
Riddarborgen **Malbork**,
Wolfsschanze – Hitlers högkvarter,
Litauen Aviation museum,
Natobasen Siauliai,
Estiska Natobasen Ärmariin, m.fl.

FAKTA: Buss och båtresor enligt program.
6 övernattningsnätter på hotell, 2 övernattningsnätter
i 2-bäddss innerhytt. 8 frukostar, 1 lunch,
3 middagar, inträde och besök enligt program,
lokal guide i Polen, vägsatser och reseledare.

PRIS: 7 900:- i dubbelrum/innerhytt.
Enkelhytt/rumtillägg 2 300:-.
Utsideshytt 600:-.
Avbeställningsskydd vid sjukdom 250:-.

BOKNING/INFORMATION:

Senast 1 mars 2008
Hemsida: www.cab-resor.se
E-post: cabres@yahoo.com

CAB-resor
Bivägen 10 A
269 31 Båstad
Tel: 0431-36 96 55
Mobil: 070-591 31 61

"Hemvärnet är en verklig ljuspunkt"

Vi skulle ha klarat oss väl med Viggen och den enkla versionen av Leopardstridsvagnen. Försvarsanalytiker Johan Tunberger på FOI står i kraftig motvind och ropar när han söker klargöra brister i svenskt militärt försvar.

TEXT: PER LUNQE FOTO: EDWARD LUNQE

■ Visserligen ligger riksdagens anslag till rikets försvar konstant, runt 40 miljarder kronor om året. Men Johan Tunberger ser vad han kallar urholkningen.

– I reala termer fick försvaret från slutet av 1960-talet och fram till 1980, 40 miljarder i 1999 års penningvärde. Efter 2000 har Försvarmakten dränerats på fyra till fem miljarder kronor realt, säger han.

Vad innebär besparingarna staten och riksdagen gör för försvaret?

– De innebär att Försvarmaktens problem accentueras. De fasta kostnaderna blir en större del av de totala. Långsiktiga materielbeställningar och höga kostnader för personal är betydande utgifter som Försvarmakten inte tillåts skära i. De utgifter som i praktiken kan minska är de rörliga, som förbandsverksamhet och övningar.

Nu går ungefär två miljarder kronor om året till internationella insatser, förutom den nordiska stridsgruppen (NBG) där svensk personal under 2008 utgör merparten av soldater och befäl. Är inte detta en logisk satsning när Försvarmakten går från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar?

– Jag är helt med på att vi skall verka internationellt. NBG har lett till att operativa krav kommit i centrum. Det är bra. Jag hoppas att det leder till liknande tänkesätt i hela Försvarmakten.

PANIKBROMSNING

Försvarsminister Mikael Odenberg avgår. Han menar i media att skälet är

stora besparingar på materiel. Efter avboppet figurerar uppgifter i media om att finansdepartementet inte tillåter att luftvärnsrobotar beställs i närtid till snart operativa kustkorvetter. De skulle kosta cirka en miljard kronor till de fem korvetterna som med stridsledning har en total kostnad på tio miljarder. Är det vettigt att ta dessa i bruk utan stridsförmåga?

– Nej. Det verkar vara en panikbromsning. Har man i och för sig felaktigt enligt min mening från början satsat tio miljarder på korvetterna och spar en tiondel på sluttampen verkar det betänkligt. Vad som ska brytas, om besparingar behöver göras, är nyutveckling och nybeställningar som leder till långa bindningar med stora kostnader i framtiden.

Är det så att riksdag med utskott och beredningar, försvarsdepartement och den militära ledningen ibland befinner sig i situationer som kan betecknas som "point of no return" vid planering av den materiel som behövs för att skydda Sverige och svenska intressen?

– Ja, det blir ofta så och det har varit olika särintressen inom försvaret som spelat ut varandra. Man vill få in en fot här och en där och så påbörjas en förstudie vilken rullar på och plötsligt står Försvarmakten med mycket stora kostnader för alltför komplicerade vapensystem, säger Tunberger.

TEKNISKT LULL-LULL

Var köpet och leasingen av Leopardstridsvagnar från Krauss Maffei ett misstag?

– Ja. I efterhand kan jag säga att det var

Johan Tunberger:
– Vi satsar för mycket på materiel och framför allt för mycket på egen utveckling och produktion.

ett misstag att vi satsade på att utveckla den tekniskt mer avancerade 122:an. Den är kort och gott överbelamrad med tekniskt lull-lull. Det är klart att den är tekniskt bättre än den billigare 121:an. Men denna enklare version är faktiskt tillräckligt bra. Det var varken tekniskt eller ekonomiskt försvarbart att välja den dyrare.

Om nu det militära försvaret ska spara i en redan ansträngd ekonomi, var sparas det då klokest?

– Vi satsar för mycket på materiel och framför allt för mycket på egen utveckling och produktion. Vi har i huvudsak två stora problem, vilket kan beskrivas på följande sätt. I dag har vi ett de facto litet militärt försvar och därmed en liten hemmamarknad för materiel. Är då försvarsindustrin baserad i Sverige måste den göra täta generationsbyten så att utvecklings- och produktionsavdelningar kan hållas igång för att inte tappa kompetens.

– Det betyder att Försvarmakten byter

ut till exempel u-båtar och stridsflygplan för snabbt. Vi skulle väl klara oss med Vigen i dag. Ytterligare ett problem på utvecklingssidan för materiel är att industrin strävar efter att ligga i teknikens framkant, vad jag kallar guldplätering. Det innebär stora tekniska och ekonomiska risker.

OMSTRIDDA SIFFROR

Medför den utländska försvarsindustrins basering i Sverige någon egentlig fördel för Försvarsmakten, till exempel att vi i ett betare säkerhetspolitiskt läge kan tillgodogöra oss försvarsmateriel och inte vara beroende av import?

– Argumentet att vi gör oss oberoende av omvärlden gäller inte. I all avancerad försvarsmateriel ingår utländska komponenter och delar som vi är helt beroende av och därmed ett utbyte. Fördelen med försvarsindustrin är systemkunnandet. Det förekommer argument om att försvarsindustri i Sverige inte primärt är för själva försvaret, utan för Sveriges tekniska nivå.

Det finns analytiker som räknat och menar att 100 satsade storheter på försvarsindustrin ger 116 tillbaka. Detta är omstridda siffror. Min motfråga blir, om man satsar på våra tekniska högskolor och innovationsbyar som Ideon i Lund skulle man då inte få ett större utbyte samhällsekonomiskt?

Överbefälhavaren har ventilerat försvarsmaterielsamarbete med Norge. Ser du någon poäng i ett sådant samarbete?

– Absolut. Vi har stora likheter. Allt samarbete vi kan ha borde kunna ge besparingar. Det behöver både Norge och Sverige.

Hur långt kan ett sådant samarbete gå?

– Det vet jag inte. Det är som så mycket annat. Börjar bollen rulla blir den större.

RUPTURER KAN INTE FÖRUTSES

Du har skrivit flera rapporter om vikten av att vara mentalt förberedd för det

oväntade. Du kallar det ruptur, det vill säga en händelse som plötsligt och per definition inte kan förutses, sätter igång en händelseutveckling som kan vara våldsam.

– Det är bara att konstatera att rupturer inträffar. Hur en ruptur ser ut kan alltså inte förutsägas. Men däremot kan hävdas att vi i vårt närområde ser ett antal utvecklingslinjer som vi måste hålla ögonen på, till exempel att Östersjön blivit en enorm viktig transportled för rysk export av olja och i närtid naturgas.

– Vi har ett Ryssland som genomgår en utveckling som måste betecknas som negativ sedd i ett ur vår synvinkel realpolitiskt perspektiv. Landet är mer utrikespolitiskt aggressivt än det var för bara fem år sedan.

– I detta mönster är det inte fråga om noll eller ett, invasion eller ej som var fallet under kalla kriget utan fråga om gråzoner, varierande grader av grått mellan fred och krig. I och med det dynamiska skedet som efterträtt den stora låsningen under det kalla kriget rör det sig hela tiden och då finns risker för friktion, konfrontationer och kanske militära sammandrabbningar. I ett sådant läge måste, under förutsättning att Sverige vill skydda sig, vårt försvar kunna hantera detta.

HÖG MORAL I HEMVÄRNET

Vilka militära enheter ska i ett sådant läge försvara Sverige?

– Den bistra sanningen är att huvuddelen av den reguljära armén tar ett år eller mer att mobilisera. Det egentliga insatsförsvaret består till största delen av hemvärnet, som är en verklig ljuspunkt för en analytiker som ser på förmåga till försvar. Dessutom är vad jag vet moralen hög i dessa 60 hemvärnsbataljoner.

Försvaret har åtminstone i PowerPointpresentationer de senaste tio åren gått till ett high-techförsvar där smarta datorer som spindeln i väven styr militära insatser. Hur ser du på de stora reformerna under förkortningar som RMA, DBA, NBF?

– Vi har kastat bort miljarder efter miljarder på det som kallats NBF och andra slagord, fullkomligt huvudlösa satsningar. Vi hade bara för att nämna ett exempel artilleriledningssystemet, ATLE, som bara gått i graven. □

Värmen och bekymmer med maten gjorde OS i Indien extra ansträngande.

Anders vill göra om fysträningen

Anders Kviding är hemvärnssoldaten som varit i Indien och tävlat i militär femkamp för Försvarsmaktens landslag. Han har även tränat utlandssoldater och noterat att de ofta haft dålig kondition.

TEXT: RICHARD KJAERGAARD FOTO: CARINA WRANGBERTH

■ Anders är 24 år och kommer från Höganäs i Skåne. Värnplikten gjorde han på P7, Revingehed, som sjukvårdsgruppchef. Nu tillhör han Skånska gruppen inom hemvärnet.

De tävlande i den svenska truppen har olika bakgrund men med en gemensam nämnare, de tillhör alla Försvarsmakten.

– Främst består de tävlande av yrkesofficerare och reservofficerare, men eftersom jag bara har gjort lumpen tidigare så var hemvärnet det självklara alternativet, säger Anders på klar skånska.

Tävlingen som 2007 avhölls i Hyderabad i Indien är motsvarigheten till OS för militära lag.

MATPROBLEM

Trots ett annorlunda sätt att organisera saker på så tycker Anders att indierna var ett mycket tillmötesgående och vänligt sinnat folk. Tävlingsmomenten var också av hög klass.

Mest påfrestande förutom de fysiska momenten var maten.

Truppen varnades för att äta de fågel- och köttträtter som serverades på campen som trots att de ofta var kokta, fortfarande kunde innehålla bakterier. Truppen vågade mest bara äta bröd och ris.

– Under de sista dagarna kände jag mig ganska orkeslös på grund av proteinbrist i kombination med det varma vädret, säger Anders.

Sveriges militära femkampslag placerade sig mycket bra under tävlingarna. Laget fick en 12:e placering. Det gör Sverige till

en klassad A-nation på området. Anders själv hamnade totalt på en 64:e plats. 2006 vid militära VM i Österrike nådde han plats 118.

Han har alltså ökat sin förmåga avsevärt på bara ett år. Resten av Försvarsmaktens tävlingstrupp gjorde också bra ifrån sig. Men de olika nationerna tävlar konstant nog inte på samma villkor.

– Vi pratade med några kenyaner som tävlade i löpning, de hade i princip skrivit på kontrakt för sin försvarsmakt innan de åkte från Kenya, säger Anders.

Andra länder som Kina, Vitryssland och Tyskland har bara professionella tävlande.

Anders läser just nu andra året vid Bosöns Idrottsfolkhögskola på Lidingö utanför Stockholm. Efter utbildningen kan han kalla sig idrottskonsulent.

Med den utbildningen i bagaget hoppas Anders på en framtida karriär inom Försvarsmakten.

– Jag har funderat på att söka officersutbildning och inrikta mig på att bli idrottsofficer. Jag skulle också i framtiden vilja utforma ett nytt system för fysisk träning istället för det för många värnpliktiga bekanta träningskonceptet BRAK. Det finns mer effektiva övningar man kan göra, säger han.

Han tänker också försöka söka sin skolpraktik vid någon enhet inom Försvarsmakten som har hand om friskvård och träning.

Mycket mer än träning och studier hinner Anders inte med just nu.

– Det blir mest det vanliga, familj och

vänner, säger Anders, som stortrivs på Bosön.

FYSTRÄNADE NORDIC BATTLE GROUP

I somras jobbade han på sitt tidigare värnpliktsförband P7, vid den så kallade hälsofrämjande resursenheten i tre månader.

Där hade Anders hand om träningen för soldater ur det nybildade utlandsförbandet Nordic Battle Group (NBG). Men han tycker att nivån på fysiken bland de kontrakterade soldaterna ibland var bristfällig.

– I snitt tycker jag att de soldater som jag tränade hade en dålig grundkondition. Ibland genomfördes anställningsintervjuerna med soldaterna på telefon utan några tester. Jag tycker att det borde vara högre krav på den fysiska förmågan inom NBG, dels för att soldaten klarar sina uppgifter bättre och dels för att man då skulle minimera skaderiskerna. Det kostar på att bära full stridsutrustning och stridspackning. I slutändan är det Försvarsmakten som arbetsgivare som förlorar på om någon måste avbryta sitt kontrakt till följd av idrottsskador. I en skarp insats i utlandet är den fysiska förmågan ännu viktigare, säger Anders.

Hans framtidsplaner utöver en eventuell karriär inom försvarsmakten är också det militära idrotts-VM som ska arrangeras på P7, Revingehed år 2010. Där planeras det just nu för fullt för att kunna ta emot ett flertal tävlande nationer.

– Jag hoppas jag fram till dess kan vara skade- och sjukdomsfri, ett VM på hemmaplan är alltid extra kul, säger Anders. □

En kontrollant från HvSS ser allt och hör allt

Det är inte mycket som undgår kontrollanterna från Hemvärnets stridsskola och de antecknar allt. Resultatet ska förhoppningsvis bli mer välövade och samtränade förband, att fel och brister rättas till. Tidningen följde med till Livgrenadjärgruppen som kallat in ett blivande insatskompani.

TEXT & FOTO: ULF IVARSSON

Skapar realism. Major Janerik Lindquist kollar att BT-utrustningen monterats rätt.

■ Medan soldaterna droppar in på lördagsmorgonen har kompanichefen Jan-Erik Hagberg och hans stabsbefäl Jan-Olov Holm samlat staben och plutoncheferna för ordergivning i Linköpings garnison. Sverige är i krig och två objekt flera mil bort ska tas och skyddas. Det ena objektet beskriver Jan-Erik Hagberg som "ett tjurställe".

Övningsledaren major Siegfried Schmindinger från Livgrenadjärgruppen inpräntar att motståndaren inte är definierad. Han bär bara andra uniformer och vita armbindlar.

– Använd ert sunda förnuft. Ta inga ris-

ker, det här är övning. Sätt på säkerhetsbältet, vi vill inte ha några olyckor.

En svag punkt är sambandet inom kompaniet. Stationerna räcker inte riktigt till över de stora avstånden och det kommande dygnet måste därför meddelanden utväxlas även på andra sätt. Ett viktigt mål med övningen är att hitta lösningar för att få ledningen att fungera.

FATTAS GRUPPER

Jan-Olov Holm berättar för tidningen att insatskompaniledningen haft en enklare stabsövning och en muntlig stridsövning tidigare under året. Dygnsövningen i no-

vember är en stor satsning från Livgrenadjärgruppen. En besvikelse är att det just i dag fattas cirka en grupp vardera i plutonerna. Manfallet förklarar han med att flera av soldaterna deltog i insatsövningen i Göteborg. Några med särskilda beredskapskontrakt brände också åtskilliga timmar på att skydda en ilastning av Nordiska stridsgruppen i Norrköpings hamn.

– Vi är operativa men uthålligheten är inte så bra på grund av personalbristen. Jag tror det här blir mycket bättre under 2008 när vi bildar ett insatskompani och kan samöva mera. Dock befarar jag att det kan bli svårt att rekrytera en tredje pluton när

Ksp-skytten Mikael Jonsson provskjuter – men är det i ofarlig riktning?

BOA, beordrad användning? En kulspruta med extra handtag påskruvat drar till sig inspektör Tommy Lacandlers intresse.

FAKTA

Sedan 2007 gör Hemvärnets stridsskola regelbundna utbildningskontroller ute i landet. Inspektörerna samlar i regel gruppens befäl för en genomgång och följer sedan en övning från ax till limpa. Allt antecknas och sammanställs till ett protokoll, som gruppen får ha synpunkter på innan det hamnar hos rikshemvärnschefen. Iakttagelserna från fältet behövs för att samordningsavdelningen på HvSS ska kunna se om anvisningarna följs och om de behöver förändras. Utbildningskontrollerna kommer inte överraskande utan gruppens officerare känner till dem två år i förväg.

det hela tiden tjasas i massmedia om att vi inte har någon hotbild, säger Jan-Olov Holm.

Utbildningskontrollen är vare sig han eller de övriga i staben nervösa för.

– Det är positivt att man sätter ljuset på behov som finns. Men lite störande är det att ha åskådare omkring sig.

Överstelöjtnant Håkan Nordfors, som leder inspektionstrion från HvSS har lyssnat på ordergivningen och ger tidningen en vink om vad han antecknat:

– Tydlig och klar order, bra att den delas ut, berömmar han först och blir strax lite kritisk:

– Två rader om uppgiften men inget om motståndaren. Mycket om utrustning, men marschvägen och marschhastigheten borde också vara med.

TITTAR UTIFRÅN

Chefen för Livgrenadjärgruppen, Claes Alsteryd, har inget emot att bli granskad.

– Inspektörerna är hjärtligt välkomna. Det behövs någon som tittar på oss utifrån. Vi försöker inte lura dem och det behövs inte heller – våra insatsplutoner är bättre än nyutbildade värnpliktiga.

– Vi rör oss bland folket hela tiden. Därför tar de inte så stor notis om oss. Vi tror att man övar som vanligt, säger Håkan Nordfors.

Hur blir det, kommer de någonsin att kunna öva i sina ordinarie förband och inte som nu i mer eller mindre tillfälliga?

Efter viss betänketid svarar Claes Alsteryd:

– Ja, om följande villkor uppfylls: För det första att övningarna är kända i god tid så att den enskilde kan planera in dem. För det andra att plutonchefer och gruppchefer håller kontakt med sina soldater och strävar efter en bra gruppgemenskap och samhörighet. Hundra procents närvaro när vi aldrig, då krävs plikt och det är jag tveksam till.

Kapten Jan Söderlund från Livgrenadjärgruppen är blågul denna dag, det vill säga förbandsinstruktör. Han konstaterar att den BT-utrustning för träffsimulering man lånat från Livgardet inte är komplett. Skjutdelarna till kulsprutorna var inte med.

– En slutsats vi kan dra direkt är alltså att varje utbildningsgrupp måste ha en egen uppsättning.

Jan Söderlund ser på kontrollen som en värdemätare. Det är lätt att bli hemmablind.

– Ett stort hinder för att höja kvalitén är att vi på gruppen tyngs av en massa administration.

En dag som denna när stridsmålade och övningssugna soldater ställer upp på gräsplanen på Malmen är det lätt att förstå hans frustration.

CHEFEN KRÄVER

– Du ska tala med Anna, föreslår någon när vi letar efter intervjuoffer.

Anna Scarff, som pluggar till civilekonom är nog rätt typisk för andan i det blivande kompaniet. Hon har gått TFU och

grundkurs som bilförare ur Kvinnliga bilkåren och fortsätter med kompletteringsutbildning i strid och gruppchefskurs. Allt beräknas ta fem år, men det bekymrar henne inte.

– Förstår inte att det ska vara så svårt att få folk att komma på övningar. I mitt fall är det mycket enkelt. Min chef kräver att jag är med.

Enbart bilförare vill inte Anna Scarff vara eftersom de får köra för lite. I stället för att sluta satsar hon på vidareutbildning.

– Strid i bebyggelse är jätteintressant, för man lär sig saker som man har nytta av även annars som stresshantering och kommunikation.

LÄRA RÄTT ANROP OCH AVSLUT

En gammal sanning är att de som deltar i regel gör ett kanonjobb. Så även här, konstaterar Marianne Hultman som i kontrollgruppen har särskilt ansvar för avtalspersonalen

– Där det finns en eldsjäl finns också många uppfyllda befattningar. Sen gäller det att de får bra spelförutsättningar när de

Fotvård. Per Sandstöm förbereder sig för ett ansträngande dygn.

är inne. Även egna initiativ kan behöva tas om övningsledningen glömt funktionen, säger Marianne Hultman.

Hon har antecknat två FRO:are, två sjukvårdare, fyra mc-ordonnanser, två lottor – varav en inlånad, två hundförare och tre bilkårester.

Besvärar ni av utbildningskontrollen?

– Inte ett dugg. Det är bra om brister kommer fram så att vi kan lägga tyngd på att rätta till dem, säger Jörgen Blomquist i 1:a pluton.

Har du något exempel?

– Nej, jo vi borde lära oss rätt uttryck när vi pratar i radio. Jag är själv signalist på övningen men dålig på hur man anropar och avslutar.

Fältlastning av bilarna, lunch och ordergivning tar sin tid. Håkan Nordfors funderar på om han inte skulle ha valt att åka direkt. Kompaniet har nu knappt fyra timmar på sig innan det blir becksvalt i operationsområdet.

Är det inte krig?

– Jo, säger med en mun Joachim Larsius, Camilla Hjertqvist och Leif Nywelius, men vi är vana vid att lösa uppgifter i högt tempo när vi väl är igång.

– Vila mellan midnatt och klockan sex är anbefalld, så vi räknar ändå med att få sova i natt. Det blir spännande, vi vet inte ett dugg vad som väntar oss, säger Leif Nywelius. □

2008

tar vi med er
på spännande historiska resor
under kvalificerade expertguider till

Falklandsöarna, Vietnam, Kina, Tibet, Gallipoli, Nordkalotten, Karelen, Italien, Västfronten och Berlin

PELLE MOHLIN TRAVEL

Pastellvägen 15, 121 36 Johanneshov

E-post
pelle.mohlin@mohlintravel.se

Bokning, katalog
detaljprogram

www.mohlintravel.se

Soldater är inte maskiner utan människor

På HvSS genomfördes under början av november 2007 en kurs i personal- och kris-hantering. Kursen riktar sig till chefer med personalansvar och är obligatorisk för blivande bataljonschefer.

TEXT & FOTO: RICHARD KJAERGAARD

■ Hemvärnet är en organisation där förbanden har ständig beredskap. Om man jämför med ett av arméns kontrakterade insatsförband så tar chefen inom hemvärnet med sig personaluppgiften hem på ett helt annat sätt i fredstid. Blandningen mellan förband och ideell förening där man kommer varandra nära är påtaglig.

Hemvärnsförbanden kan exponeras för situationer där olyckor inträffar.

Insatser vid naturkatastrofer, bilolyckor till och från övningen eller andra tillbud, kan i värsta fall resultera i dödsfall. Då faller det ofta på chefen att stötta chockade kamrater eller förklara för anhöriga vad som hänt.

Men det kan också röra sig om personal som utsatts för trauman och kriser utanför tjänsten som påverkar deras insats i hemvärnet.

DET SVÅRA SAMTALET

Kursen vill också ge kunskaper om norm- och gränssättande situationer som chefen kan ställas inför. I det svåra samtalet som

Krister Kappel är kaptenen från I 16 som blev präst. Han har stöttat människor i trauma både hemma och efter tsunamin i Thailand.

”Vid trauman är den drabbade i behov av första hjälpen. Kort kan den definieras i en minnesramsa med fyra H, håll tyst, håll om, håll upp och håll ut”.

kan framkalla starka känslor är det viktigt för chefen att ha mental redskap för de olika situationerna som kan uppstå. Alkoholmissbruk, droger, stöld, vapenbrott eller annat uppförande som kan vara av mer eller mindre svår karaktär.

– Kursens mål är att ge chefen redskap för svåra personalsituationer. I många fall har man tidigare bara haft civila resurser att luta sig mot eller den närmsta militära myndigheten. Men det kan numera vara långt dit och då är vår kurs nödvändig, säger kurschefen, kapten Jan Svensson vid HvSS.

Instruktör på kursen är också prästen och före detta yrkesofficeren Krister Kappel. Han har erfarenhet från Afghanistan och som präst i Thailand efter tsunamin.

Han definierar begreppet kris som en situation där man inte har några omedelbara handlingsmedel att tillgå.

– Ett exempel kan vara att man just nu inte vet hur man ska släcka en brand för man har inget vatten att tillgå. Helt plötsligt kommer någon på hur man ska lösa

Vad har kursen gett dig hittills?

ANDERS BJÖRCK, HALMSTAD. STABSCHEF BATALJON SYD.

– Kursen har gett mig förståelse för olika situationer som kan drabba människor och den har gett mig mentala redskap för att möta dessa.

DAN-ERIK DANIELSSON, ÖSTERSUND. KOMPANICHEF 21:A HEMVÄRNSKOMPA-NIET KROKOM.

– Alla i en chefsbefattning skulle behöva gå en sådan här kurs. Det är väldigt utvecklande. Det finns många komplicerade situationer och gråzoner som man behöver redskap för att hantera.

”Att känna fysisk beröring är viktigt för en människa, det kan i vissa fall vara av större betydelse än ord, både mentalt och psykologiskt”.

problemet. Genom att man lyckas lösa krisen får man referenser till nästa gång en liknande situation uppstår.

– Alla människor går igenom kriser i sina liv. Jag vill påstå att det faktiskt är nödvändigt för att vi ska kunna utvecklas som människor, säger Krister Kappel.

Han menar också att man måste skilja på kriser och trauman som är mycket svårare. En massiv stress kan utlösa ett trauma. Krister Kappel har erfarenhet av människor som förlorat anhöriga vid tsunamin. Vid trauman är den drabbade i behov av första hjälpen. Kort kan den definieras i en minnesramsa med fyra H, håll tyst, håll om, håll upp och håll ut.

SLUTER SIG I BUBBLA

Med håll tyst menas att man hellre ska lyssna på den drabbade än att ”gaska upp”. Det är lätt hänt att vederbörande sluter sig ännu mer i den bubbla som uppstår som en försvarsmekanism kring den drabbade personen. Att känna fysisk beröring är viktigt för en människa, det kan i vissa fall vara av större betydelse än ord, både mentalt och psykologiskt. Blodomloppets hastighet sjunker när man är utsatt för ett trauma, det är ungefär som när kroppen chockas på

– Målet är att ge våra elever mentala redskap i krishanteringen, säger kurschefen Jan Svensson vid HVSS.

ett fysiskt sätt. Precis som när man badar isvak och utsätts för kyla. Kroppens vitala funktioner som hjärta och hjärna försörjs med blod. Därför är det viktigt att ge den drabbade varm dryck. Med håll ut menas att man inte släpper personen ur uppsikt.

– Personer i trauma och svår kris tappar ofta fokus. De kan till exempel sätta på en kastrull med vatten och sedan glömma den. Människor förlorar ofta tidsperspektivet i sådana situationer därför måste man vara med dem så att inga olyckor händer, säger Krister Kappel.

Samtliga som antas till kursen måste ha genomgått UGL-kurs.

– Det är viktigt för att eleven ska ha en

viss nivå på sitt resonemang i gruppen.

SPRIDER VÄRDEGRUND

Naturligtvis kan inte kursdeltagarna bli proffs i krishantering på endast åtta dagar men det är viktigt att det finns någon vid förbandet som kan sprida en mjukare värdegrund vad gäller hanteringen av personalens kriser och trauman. Efter ett halvår kommer kursdeltagarna tillbaka med erfarenheter från praktiktiden.

– Under första kursen ville deltagarna att vi inte bara skulle lämna allt och gå vidare ut till respektive förband. Det var viktigt med en kortare uppföljning. Därför träffas vi under tre dagar ytterligare för att jämföra olika erfarenheter, berättar Jan Svensson.

Kursen har utvecklats inom ramen för ett projekt ”Ledarskap i förändring” som rikshemvärnsrådet har finansierat med 500 000 kronor. □

”Personer i trauma och svår kris tappar ofta fokus. De kan till exempel sätta på en kastrull med vatten och sedan glömma den”.

LEIF ERIKSSON, SUNDSVALL. PERSONALBEFÄL MEDELPADBATALJONENS STAB.

– Enormt utvecklande! I min befattning är dessa nya insikter ett måste. Jag kommer även ha användning av kursen i mitt civila yrke vid polismyndigheten där jag bland annat utbildar ordningsvakter.

PIA LAGNEVALL, MÖLNDAL. KVARTERMÄSTARE I ASKIM-FRÖLUNDA HEMVÄRSKOMPANI.

– En oerhört viktig kurs som är mycket lärorik. Jag känner att jag fått kunskaper och insikter som jag verkligen vill förmedla när jag kommer hem till mitt förband.

CHRISTER LINDBERG, UPPSALA. KOMPANICHEF LIFKOMANIET ÖSTRA AROS BATALJON.

– Det är viktigt att ha dessa insikter både som krigsförbandschef och som medmänniska. Under kursen får man en mental verktygslåda för svåra situationer.

Rikshemvärnschefen honoreras på marschkonsert

■ **DEN 24 NOVEMBER** höjde Ingemar Badman taktpinnen för 22:a gången i Hemvärnets musikkårs Jönköping-Huskvarna, årliga konsert. Badman behärskar sitt material och med sina respektlösa kommentarer lockade han inte sällan till stor munterhet i auditoriet. Svenskt och utländskt i behaglig kulturell blandning serverades åhörarna.

Den första marschen i Huskvarna teaterlokal var den pampiga brittiska Glorious victory av William M Kendall. Efter denna brittiska upptakt spelades Hjalmar Modéers marsch, General Bredberg, som är tillägnad Axel Bredberg, militärbefälhavare i Militärömråde V 1945–47.

Då Per Grundström var musikdirektör vid Hallands regemente (I 16) skrev han "I sommarstaden" Denna fina marsch, som vid taptöföreställningar i Göteborg på 1970-talet kallades Gotenborg Tattoo March, blev defileringsmarsch för I 16.

KONSERTENS uruppförande, Indirekt eld av Ingemar Badman, är tillägnad rikshemvärnschefen, Roland Ekenberg. Han har ett förflutet i artilleriet, varför marschen innehöll både kanonskott och artillerisignaler, däribland A 6:s igenkänningssignal. Det är Badmans 74:e och hans första skriven med datorhjälp, och den

hade det "rätta trycket" enligt honorären själv.

Pietro Canzano var en av de italienska kompositörer vars marscher spelades i svensk militärmusik särskilt under första hälften av 1900-talet. Hans Re e patria (Kung och fosterland) sägs ha förts till Sverige av två döttrar till chefen för Boden-Karlsborgs artilleriregemente (A 8), överste Axel Breitholtz, som antog den som regementsmarsch.

Konsertprogrammets sista marsch var Sam Rydbergs fullträff, Kronprins Leopold, skriven till bröllopet mellan den svenska prinsessan Astrid och Belgiens kronprins Leopold 1926.

Referaten ovan utgör ett sparsamt urval från ett arrangemang som har blivit en årlig höjdpunkt. Ingemar Badman hyllades av kårchefen Eva-Britt Ewnert varefter blommor överlämnades av hennes dotter, pistonigisten Sofia Ewnert. Som vanligt vid dessa konserter spelades som extranummer Smålands artilleriregementes marsch varpå honorärmarschen "Indirekt eld" fick bisseras.

Att få möta en musikledare som kombinerar blåsmusikkunskanden av traditionell svensk typ med intresset att dokumentera gamla marschskatter har sitt kulturhistoriska värde.

LARS C STOLT

Hemvärnet i Algutsrum

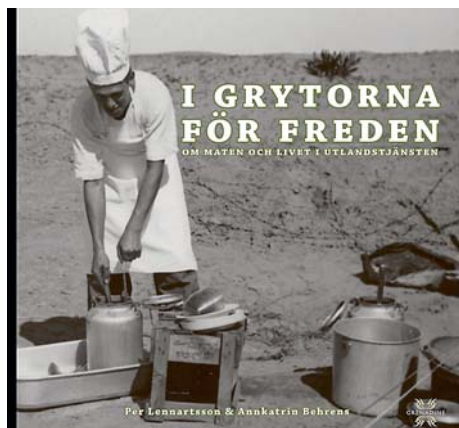
Erbjuder Er att hyra sommarbostad på Solen och Vindarnas Ö, Öland. Hemvärnsgården består av 2 rum och kök, dusch och 6 bäddar. Hyran är 4.000 kr per vecka med byte på lördagar.

Mer information och bilder kan e-postas!

Ring Åke Johansson på tel. 0485-100 92, kl 11–18.

E-post: sm7njd@fro.se

Eller Ann-Mari Larsson på tel. 0485-370 78 e. Kl 18.

Nostalgiskt om käket för våra FN-soldater

JO, VI ÄR NOG många gamla FN-yxor som känner igen oss i nyligen utgivna kokboken om maten i FN-tjänsten. Huvudförfattare är Per Lennartsson och Annkatrin Behrens. Boken om Fredskockarna heter "I grytorna för freden", med underrubriken "Om maten och livet i utlandstjänsten".

Det finns en stor målgrupp för boken eftersom bortemot 100 000 svenskar har gjort militär FN-tjänst ända sedan starten i Gaza 1956.

Nostalgin slås an direkt på det svartvita omslaget där då 22-årige bagaren Sten Jaselius från Borås står i ökensanden i Gaza och diskar köksutrustning.

Boken på 216 intressanta sidor rullar på i kronologisk ordning med Sveriges alla militära FN-insatser. Först beskrivs bakgrund till varje insats. Kopplat till detta kommer mustiga, kryddiga berättelser om livet för kockarna då.

Det är en hel del kända kockar som varit ute och lagat mat i FN.

Avsnittet om Sinai börjar med Pelle Danielsson som fixade käk på fyra bataljoner i unga år. Numera är det han som är "Hos Pelle", en rosad restaurang i Linéstad i Göteborg. Förordet har skrivits av en annan känd kock, Jan-Boris Möller. Men han var inte kock utan 1:st Lt Stf PlutC, 3coy, 3plut på bataljon 70M.

En hatälskad följeslagare under många missioner de första årtiondena var den amerikanska

bensinspisen. Beskrivs som:

"Hade tendens att baktända. Kännetecken för en kock under dessa missioner var brännsår och hårlösa underarmar".

Recepten går från Katanga-gryta på kongolesisk punggräta (kan ersättas med fläskkarré) till Curry Afghanistan.

Roligast tycker jag är Break-down som figurerar från Libanon. Det är en slags "Soppa på en spik". Förslag på ingredienser: Se efter i kylskåp och skafferi. Snåla inte med kryddor.

Som gammal stabsredaktör kommer jag väl ihåg mina artiklar om kockarna och maten. Hit tar en 30 år gammal rubrik från Sinai som säger "Matsedeln ett lotteri – Oxfilé blir kyckling".

Så var det. Men med tålmod, fantasi och lite Kajsa Warg brukade det ändå bli bra i slutändan. Jag vet, jag gick upp sju kilo på sex månader.

Boken är ingen vanlig kokbok. Den är en ovanlig bok om vår FN-historia och matens hjältar – kockarna som i ofta otrolig värme med dåliga råvaror och primitiv utrustning gillar läget och gör vad som går att göra utan gnäll.

BENGT PLOMGREN

FÖRFATTARE:

Per Lennartsson
& Annkatrin Behrens

TITEL:

I grytorna för freden

FÖRLAG:

Stevali AB

Avtalstid och samträning

■ **RIKSHEMVÄRNSCHEFEN** anser att ökad samträning är ett krav för att skapa förband, till exempel en hemvärnspluton.

Att just samträning var det viktigaste är förvånande, eftersom hemvärnet saknar taktisk rörlighet, splitterskyddade fordon, luftvärn och understöd. Bristande samträning är ju utmärkande för det moderna, nätverksbaserade insatsförsvaret. Arméinspektören Grundevik anser att 27 bataljoner bör bilda tre brigadstridsgrupper. Vilken samträning har de brigaderna?

OCH I NBG, Försvarsmaktens ekonomiska gökunge, har enheter från fem länder haft grundläggande vinterutbildning i Norrbotten. Räcker detta som samträning för krig i okänd terräng? Jag tvivlar på att samträning i pluton är hemvärnets största brist. Det är knappast det största problemet vi har.

ROLAND FORBOD
SOLLEFTEÅ

"Jag tvivlar på att samträning i pluton är hemvärnets största brist."

Försvarslös försvarspolitik

■ För att få ett begrepp om varför försvarsfrågorna är som de är måste man räkna med den politiska feghet som råder, både nationellt och internationellt. Det är skillnad mellan statsmän och politiker.

Statsmän är de som vågar sticka ut hakan, besvara obehagliga frågor, ta sig an även det finstilla i problemen och inte är rädda för att inte bli bjudna på nästa lunch eller middag vid möten och konferenser. Statsmän tar risken att bli idiotförklarade, bli beskyllda för att se spöken på ljusan dag och bli utsattna för obehag för att de tillvaratar sin nations och dess medborgares intressen, även när det blåser iskalla vindar.

Politiker däremot, är förtroendevalda som glömmar att förtroende tidigare visats dem – när de väl kommit till makten. De strävar mer efter att få bibehålla kontakter och gemenskap med sina kollegor än att lyssna till vad deras arbetsgivare (= väljare) vill och tycker.

Därför är det inte så konstigt att diktatorer som Hitler och Putin fick/får hålla på med sina rustningsprogram utan att bli ifrågasatta.

Ingen frågade Hitler: "Nä Adolf, vad ska du göra med dina

slagskepp, stridsvagnar, armekårer, ubåtar och störtbombare? Och varför inför du allmän värnplikt nu 1935?"

Ingen frågar nu Putin: "Men snälle Vladimir, du har ju ökat försvarskostnaderna med 25 procent 2005 och 27 procent 2007. Du uppgraderar dina kärnvapenarsenaler. Varför? Vad tänker du använda dina resurser mot? Du säger upp rustningsbegränsningsavtalet inom Europa. Varför? Europas folk har rätt att få ta del av dina skäl."

Flathet, feghet och kollegial hänsyn och kamratskap präglade/präglar politikernas tystnad. I slutet av 1930-talet fanns det dock en som var observant och därtill kritisk. Winston S. Churchill. När Nazityskland hade annekterat Sudet för Englands dåvarande premiärminister Neville Chamberlain till München, träffade Hitler och blev imponerad av det fina mottagandet och de lugnande ord han fick från den tyske diktatorn.

Chamberlain for tillbaka till England, visade en skriftlig utfästelse från Hitler och yttrade något om "Peace in our time". Churchill avfärdade Hitlers utfästelse som enbart "a scrap of paper".

När andra världskriget brutit

ut upphörde inte statsmannen Churchill att kritisera Chamberlain. I ett tal i underhuset sa Churchill att denne haft att välja mellan krig och vanära. "Han valde vanära, och fick kriget."

Historien kommer att upprepa sig.

PERSJ039

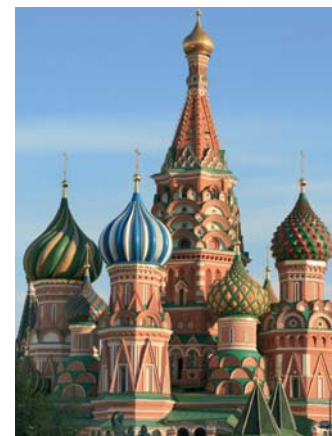

FOTO: ISTOCKPHOTO

"Men snälle Vladimir, du har ju ökat försvarskostnaderna med 25 procent 2005 och 27 procent 2007. Du uppgraderar dina kärnvapenarsenaler. Varför?"

Riksdagsman (s) ute och cyklar i Sälen

■ **RIKSDAGSMAN** Åsa Lindestam (s), har i en intervju med tidningen Hemvärnet på Folk och försvars kongress i Sälen gjort ett uttalande som väcker förvåning.

Hon anser att det är fel av KBM att satsa pengar på Frivilliga resursgrupper, FRG, och att det borde vara hemvärnet som fick dom pengarna.

KUNSKAPERNA om försvarsledningens restriktiva syn på hemvärnets deltagande i räddningstjänst verkar saknas. Medverkan i varje enskilt fall skall godkännas av högsta försvarsledningen.

Lejonparten av kostnaderna för FRG bestrids av kommunerna.

Hon kan heller inte ha reflekterat över att ett sådant arrangemang skulle utesluta alla som inte är svenska medborgare eller inte bedöms som vapenföra. Dessa människor är en stor rekryteringsbas för Civilförsvarsförbundet och övriga frivilligorganisationer med en "civil" sida.

Gissningen är att mycket värdefull kompetens skulle gå förlorad med ett arrangemang enligt Lindestams förslag.

JAN ANDERSSON
ESKILSTUNA

Replik på Jan Andersson

■ **JAN ANDERSSON** har reagerat på det som jag sa vid Folk försvar i Sälen om FRG och Hemvärnet.

Jag vill klargöra vad jag menar. Det är viktigt att även fortsättningsvis ha tillgång till alla de goda krafter som finns inom alla frivilligorganisationer.

VAD JAG MENAR är att 1+1 mycket väl kan bli tre om man överenskommer om vad som ska göras. Och om vem som ska göra det. Vid olycka eller kris i en kommun så är det kommunen som avgör vad och vilka som ska göra en insats. Det gör kommunen via sin räddningsledare. Det kan vara att denna tar hjälp av

hemvärnet ena gången och av annan organisation en annan.

Här vill jag se att goda samtal förs lokalt med alla berörda parter från såväl kommuner som frivilligorganisationerna. Jag vill också se att det i förekommande fall skrivs avtal med dessa så att det står klart vad som kan förväntas och av vem.

Jag vill att KBM även fortsättningsvis stödjer sina organisationer men jag anser också att det inte får bli konkurrens mellan organisationerna. Med goda samtal och avtal kan så 1+1 bli mer än två. Det tjänar alla på!

ÅSA LINDESTAM, (S)
LEDAMOT AV RIKSDAGEN OCH DESS
FÖRSVARSKOTT

Se på omvärlden som den verkligen är

Utvecklingen i vårt närområde går inte längs de linjer av evig rysk svaghet och kollektiv säkerhet via Europa och Nato som statsledningen utifrån oklara grunder förutspådde i 2004 års försvarsbeslut.

■ **I SLUTET AV** december 2007 lämnade Försvarsmakten ifrån sig sin studie "Ett hållbart försvar för framtida säkerhet". Målet för rapporten sägs vara att lägga grunden för ett tillgängligt, användbart och mångsidigt försvar och det kan säkert anses att författarna löst denna uppgift om man utgår från att Försvarsmaktens huvuduppgift borde vara att huvudsakligen verka i utlandet och kosta pengar där utan att bidra till det egna landets säkerhet. Om man dock frågar sig vilken säkerhet skattebetalarna i hemlandet får ut av sina satsade skattekonor blir svaret annorlunda.

Trots att man i underlagen för studien ser Rysslands växande styrka och ambitioner samt medger att dessa kommer att göra omvärldsbedömningar mycket svårare än för några år sedan vägrar man att dra slutsatsen att det skulle kunna vara klokt att satsa även på försvaret av det egna territoriet. Man säger paradoxalt nog i studien att det råder brist på militär närvaro i större delen av vårt land samt att det svenska insatsförsvaret skall ha expeditionär förmåga både i utlandet och i Sverige.

Villigt och med öppna ögon medger man med andra ord att vi inte behöver ha någon förmåga att försvara hela vårt land utan att den högsta ledningen skall prioritera vilka delar som omfattas av statens skydd mot angrepp.

LANDETS INVÅNARE kan med rätta ställa sig frågan om det är kornbodarna i söder, statens administrativa centrum i Mälardalen eller naturrikedomarna i norr som skall prioriteras. Helt klart är i alla fall att större delen av

vårt land måste prisges om vår försvarsmakt skall kunna göra en samlad insats mot någon som helst angripare. Det är också naivt att räkna med verkningsfull utländsk hjälp annat än på det teknologiska planet i händelse av en konflikt med en stormakt.

I studien föreslås att maximalt cirka 4 000 soldater och befäl årligen skall utbildas med målet att hålla insatsförbanden personalförsörjda samt att den allmänna värnplikten blir vilande för att kunna tas i bruk i tider av ofred. Denna tanke kring personalförsörjningen är helt logisk om man utgår ifrån att 2004 års försvarsbeslut är riktigt och att det aldrig kommer att uppstå några militära hot mot Sverige.

DET HAR DOCK visat sig allt svårare att förutspå utvecklingen i vår alltmer dynamiska omvärld och det är blöött att tro att Sveriges försvar utan förmåga till fjärrskådning skulle kunna återinföra värnplikt och grundutbilda krigsdugliga soldater i tillräckligt god tid för att kunna möta något som helst militärt hot mot vårt land.

Man frågar sig också i hur god tid vi måste kunna identifiera ett hot för att bygga upp en vilja hos folket att försvara sig och inte bara vänta på att den för ändamålet betalda yrkesarmén skall göra det den fått betalt för. Försvarsmaktens dåliga samvete i frågan om försvaret av Sveriges territorium dövas genom förslaget att hemvärnet skulle användas för skydd av det egna landet och befolkningen.

Om så skall ske måste dock hemvärnet få en helt ny personell sammansättning, kontraktering och utbildning än i dag. Det går inte att förlita sig på att

tillräckligt många soldater från insatsförbanden frivilligt ska söka sig över till hemvärnet och där öva ett mindre antal timmar varje år för att sedan fungera som lokalförsvar med en bataljon per län.

Det kommer att bli mycket svårt att rekrytera de frivilliga soldater som skall utgöra det nya hemvärnet med de volymer av grundutbildade som kommer att finnas tillgängliga när värnplikten slutligen läggs ned.

STUDIEN "Ett hållbart försvar för framtida säkerhet" kommer fram till helt riktiga slutsatser om man använder 2004 års försvarsbeslut som grund för bedömningen av vår omvärld. Det har dock visat sig att utvecklingen i vårt närområde inte går längs de linjer

av evig rysk svaghet och kollektiv säkerhet via Europa och Nato som den svenska statsledningen utifrån oklara grunder förutspådde.

Ryssland bygger upp sin militära förmåga och blir starkare. Man har tydliga ambitioner att åter vara den ledande makten i Barents- och Östersjöområdena samt många andra ställen, något man också visat via ekonomiska och teknologiska maktmedel mot sina grannar. Det är dags att förpassa FB 2004 till historiens skräphög och börja se vår omvärld som den verkligen är om vi skall kunna skapa det studien eftersträvar – Ett hållbart försvar för framtida säkerhet.

ANDERS KARLSSON
OCH BERTIL KANTOLA,
KIRUNA/MÄNNIKKÖ

Lägg hemvärnsveckan i malpåse

■ **VI HAR PÅ LEDARPLATS** i förra numret av Hemvärnstimningen läst rikshemvärnschefens åsikt om att hemvärnsveckan i framtiden skall vara allenarådande. Det är endast under hemvärnsveckan våra hemvärnssoldater skall kunna tillgodoräkna sig kontrakterad tid. Den som är mån om att fullgöra sitt kontrakt kommer således att tvingas ta en ekonomisk förlust för detta ädla syfte. Annan verksamhet kommer att tillåtas men denna tid skall endast räknas som övrig tid.

Ett sådant tvång som rikshemvärnschefen vill införa tycker vi svenskar inte om och jag förutspår en reaktion gentemot detta bland annat i form av fortsatt dålig, om inte än sämre, närvaro vid hemvärnsveckan. Hemvärnsveckan är dessutom dyr att genomföra i jämförelse med övningar som genomförs under helger och kvällar. Att då fortfarande driva kravet om införande av hemvärnsvecka är som att skjuta sig själv i foten bäste rikshemvärnschef!

FOTO: ISTOCKPHOTO

"... varför jag nu fortsätter argumentationen genom att föreslå att hemvärnsveckan läggs i malpåse."

Statsmakten vill inte ge oss de resurser vi anser oss behöva för genomförande av Försvarsmaktens och därmed Hemvärnets verksamhet. Rikshemvärnschefens kollegor pläderar för sina

"... det är blöött att tro att Sveriges försvar utan förmåga till fjärrskådning skulle kunna återinföra värnplikt och grundutbilda krigsdugliga soldater ..."

Förhandla med milis kräver ny målbild

■ **JAG HAR INTE** tidigare upplevt att vi saknat en gemensam målbild för Försvarsmakten och hemvärnet. Under 1970-90-talen var vår uppgift att bevaka och skydda förråd och för samhället och Försvarsmakten viktiga installationer. Vi gick då i takt med Försvarsmakten i övrigt.

NYLIGEN LÄSTE jag på hemvärnets officiella hemsida om hur utbildning sker i internationell tjänst med rubriken "Skånskt hemvärn övar internationellt scenario". "Förutsättning för kvällens och nattens uppgift var att genomföra en samordnad insats i SIB-stad beläget i C-land, ett land som kännetecknas av instabilitet och inbördeskrig. Grannlandet, B-Land, sände en fredsstyrka till C-Land."

Övningen omfattade framryckning längs gata, strid i byggnad och försvar av stridsställning

FOTO: ISTOCKPHOTO

i byggnad. Övningsmoment som säkerligen utförs på ett likartat sätt inom och utom riket. Förhandlingar med milis och återställande av ordning är det våra uppgifter?

Ska artikeln på hemsidan tydas så att nu bör utbildning ske i internationell tjänst? Ska vi ha den inriktningen måste hemvär-

net ha en ny målbild – affärsidé. Våra reglementen, TOEM och författningar måste skrivas om.

UNDER MIN TID inom Försvarsmakten har jag upplevt många omtag och nya inriktningar. Jag säger inte att denna nya inriktning är fel. Vi som en del av Försvarsmakten ska och måste

följa Försvarsmakten och dess målbild, det ser jag som en självklarhet. Vi som chefer och våra soldater ska utbildas enligt denna målbild så att vi kan fullgöra en uppgift inom Försvarsmakten.

JAG VILL NU HA SVAR på följande tre frågor:

1. Vad är högsta ledningens = ÖB:s målbild för hemvärnet? Denna fråga bör rikshemvärnsstaben kunna svara på.

2. Vad är vår generals med tillhörande stabs målbild?

3. Är utbildning i internationell tjänst sådan vi får kontrakterad tid för?

HANS-ERIK JAKOBSSON

CIVILT: FÖRETAGSLEDARE

MILITÄRT: STF BATCH HVBAT

STOCKHOLM

verksamheter vilket jag förstått kan komma att innebära neddragningar om 15–35 procent av tidigare budgetar. Detta innebär att något större utbud utöver hemvärnsvecka kan det inte bli tal om. Bildligt talat kan man påstå att staten och rikshemvärnschefens kollegor skjuter vår chef i den andra foten.

I MITT FÖRRA BREV, hitintills obesvarat, argumenterade jag för avbrytande av metodförsöken med hemvärnsvecka då jag ansåg att konceptet inte innehöll några framgångsfaktorer. Sedan dess har det tillkommit ett olustigt tvång om deltagande och begränsningar i ekonomin varför jag nu fortsätter argumentationen genom att föreslå att hemvärnsveckan läggs i malpåse. Någon gång i framtiden kanske nya lagar och författningar samt en ny ekonomi kan komma att utgöra nödvändiga förutsättningar för ett framgångsrikt genomförande.

GÖRAN MAGNUSSON

C 164.HVBAT

FOTO: ISTOCKPHOTO

Spexa om sjukvård

■ **JAG HAR GJORT** några teater-spex med hemvärnsjukvård som grundtema. Jag har en del rekvisita samt tar ut upp till 22 personer att delta. Jag läser mitt manuskript och deltagarna får agera självständigt efter texten. Körde flygversionen på Vallentunas julfest, jag kunde knappt göra mig hörd för alla skrattsalvor.

Ingen behöver lära något utantill bara agera med glatt humör. Jag unnar många fler kompanier att ha riktigt roligt på fester, men kan inte nå ut med mitt koncept.

FREDRIK ANDERSSON

fredrik.andersson@mbox452.swipnet.se

TELEFON: 0762-38 18 42,

08-512 410 76

AVSTÅNDSMÄTARE

20-400 m (felmarginal +1m), med laser, kikare 6x25
mått: 40x105x75 mm vikt: 180 g

Pris endast Kr 1.600:-

Pistoler: CZ - Glock - Feinwerkbau
Revolvrar: Manurhin - Holec - S&W
Skidskyttegevär - Korthållsgevär - Luftgevär
Ammunition: Magtech - SK - Lapua
Skytteglasögonbågar: Champion - Jäggi
Pistol- och revolverkolvar: Nill - Rink
Laddapparater - Målskjutningskikare
Impact Pistolskyttejacka och övriga skyttekläder
- och mycket, mycket mera -

Gå in på vår hemsida www.sportec.se

040-465050
Box 25
232 02 ÅKARP

SPORTEC AB www.sportec.se
info@sportec.se

POSTTIDNING

Avsändare: Tidningen Hemvärnet, 107 85 Stockholm

Fel adress? Om din tidning kommer med fel adress, uteblir eller skickas till dig, trots att du lämnat hemvärnet, ska du i första hand vända dig till din utbildningsgrupp för rättelse, inte till tidningens redaktion.

Detta gäller all krigsplacerad personal, både hemvärnsmän och avtalspersonal.

Kunglig glans över ladugården

Av en slump hittade Lizette Lindfors ett porträtt av prins Bertil kvällen före invigningen av Prins Bertils Gård, före detta Kungsladugården, på Hemvärnets stridsskola.

■ **PORTRÄTTET** ställdes upp i entrén och fick berättigad uppmärksamhet när de inbjudna gästerna myllrade in efter att rikshemvärnschefen klippt av det blågula bandet den 28 november.

– Högst imponerande och en oerhört värdefull tillgång för Sverige att ha en sådan här verksamhet. Kanske ett mer betydelsefullt skyddsnät än vad många har klart för sig, säger Peter Wallenberg till tidningen. Han har genom Knut och Alice Wallenbergs stiftelse donerat grundplåten till ombyggnaden.

Egentligen är det en nybyggnad, för av den gamla ladugården är bara muren kvar. Vid projekteringen upptäcktes att byggnaden var så angripen av hussvamp att bara rivning återstod.

FEMTON FÖRSTKLASSIGA gästrum, grupprum och konferenslokal står nu till skolans förfogande. De nya utrymmena är välkomna, HvSS har under 2007 ökat elevantalet till närmare 900 i ett drygt 60-tal kurser.

Hussvampen gjorde att projektet blev utsträckt i tiden, tre skolchefer hann vara inblandade.

Ytterligare kunglig glans fick dagen då ordföranden i stiftelsen hemvärnsfonden Sören Rung avslöjade att prins Carl Philip åtagit sig att vara beskyddare åt fonden.

– Vi är utomordentligt tacksamma för stödet från hovet. Det är en kvalitetsstämpel för oss, säger Sören Rung.

INTE BARA Kungsladugården utan även Slottet visade sig vara angripen av hussvamp. Vad som ska ske med den vackra huvudbyggnaden är inte klart. En diskussion förs mellan ägaren, Stockholm Vatten, hemvärnsfonden och Försvarmakten. Satsningen uppskattas kosta nio miljoner kronor. Hemvärnsfonden förbereder ett upprop till näringslivet om stöd.

– En enkel och värdig startpunkt. Ännu en gång har vi fått hjälp av fonden och särskilt Knut och Alice Wallenbergs stiftelse. Det stödet är ovärderligt och påminner om det förtroende som vi möter i samhället. Det här är unikt för Försvarmakten, sa rikshemvärnschefen och satte saxen i det blågula bandet.

– Bra utbildningslokaler som vi verkligen behöver när vi går vidare med renoveringen av skolan, säger skolchefen Torsten Hallstedt.

Nästa punkt på dagordningen är en vagnshall i vinkel med Prins Bertils Gård. Alla tillstånd är klara och projekteringen påbörjad. Prislappen är 12 miljoner kronor.

ULF IVARSSON

Porträttet av prins Bertil låg på vinden och passade bra till invigningen. Det beundras av fr v Lars Ranhem, hemvärnsfonden, rikshemvärnschefen och arkitekten Leif Lindén.

FOTO: SUNE ULLESTAD

Peter Wallenberg, donator och dagens man på HvSS välkomnas av skolchef Torsten Hallstedt.

FOTO: ULF IVARSSON